

Επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση στην **Κύπρο**

Συνοπτική περιγραφή

Επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση στην Κύπρο

Συνοπτική περιγραφή

Περισσότερες πληροφορίες για την Ευρωπαϊκή Ένωση μπορούν να αναζητηθούν στο διαδίκτυο μέσω του εξυπηρετητού Europa (<http://europa.eu>).

Στο τέλος του παρόντος τεύχους παρατίθεται βιβλιογραφικό δελτίο.

Λουξεμβούργο: Υπηρεσία Εκδόσεων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, 2012

ISBN 978-92-896-1115-2

doi: 10.2801/86680

©Ευρωπαϊκό Κέντρο για την Ανάπτυξη της Επαγγελματικής Κατάρτισης (Cedefop), 2012
Με την επιφύλαξη όλων των δικαιωμάτων.

Το Ευρωπαϊκό Κέντρο για την Ανάπτυξη της Επαγγελματικής Κατάρτισης (Cedefop) είναι το κέντρο αναφοράς της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση. Παρέχουμε πληροφορίες και αναλύσεις σχετικά με τα συστήματα, τις πολιτικές, την έρευνα και την πράξη στο χώρο της επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης. Το Cedefop ιδρύθηκε το 1975 με τον κανονισμό (ΕΟΚ) αριθ. 337/75 του Συμβουλίου.

Ευρώπης 123, 570 01 Θεσσαλονίκη/Thessaloniki, ΕΛΛΑΔΑ/GREECE
Ταχυδρομική διεύθυνση/Postal address:
Τ.Θ. 22427, 551 02 Θεσσαλονίκη/Thessaloniki, ΕΛΛΑΔΑ/GREECE
Τηλ./Tel. +30 2310490111, Fax +30 2310490020
E-mail: info@cedefop.europa.eu
www.cedefop.europa.eu

Christian Lettmayr, *Υπηρεσιακός Διευθυντής*
Hermann Nehls, *Πρόεδρος του Διοικητικού Συμβουλίου*

Πρόλογος

Η Κύπρος ανέλαβε την Προεδρία της Ευρωπαϊκής Ένωσης κατά το δεύτερο εξάμηνο του 2012, μια περίοδο κατά την οποία η παγκόσμια οικονομική κρίση συνέχιζε να προκαλεί αβεβαιότητα. Το σύστημα επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης (ΕΕΚ) της Κύπρου διαδραματίζει καθοριστικό ρόλο στην αναχαίτιση των άμεσων δυσμενών επιπτώσεων της κρίσης στην αγορά εργασίας, θέτοντας, παράλληλα, τα θεμέλια για τη μελλοντική ανάπτυξη.

Η Κύπρος, που διαθέτει περιορισμένους φυσικούς πόρους, βασιζόταν ανέκαθεν στο ανθρώπινο δυναμικό της για να επιτύχει ανταγωνιστικό πλεονέκτημα στην εποχή της παγκοσμιοποίησης, της τεχνολογικής προόδου και των δημογραφικών αλλαγών. Συνεπώς, η ικανότητα του συστήματος εκπαίδευσης και κατάρτισης να διαμορφώσει άτομα με τις γνώσεις, δεξιότητες και συμπεριφορές που θα τους επιτρέπουν να ανταποκρίνονται με ευελιξία και αποτελεσματικότητα στις προκλήσεις του 21ου αιώνα, είναι καθοριστική για την Κύπρο. Το σύστημα εκπαίδευσης και κατάρτισης – συμπεριλαμβανομένης της επαγγελματικής – βρίσκεται σήμερα σε τροχιά μεταρρύθμισης, προκειμένου να συνεχίσει να ανταποκρίνεται στις προσδοκίες της κυπριακής οικονομίας και κοινωνίας.

Τα κυριότερα ζητήματα που καλείται να αντιμετωπίσει το κυπριακό σύστημα εκπαίδευσης και κατάρτισης, όπως επισημαίνεται στο εθνικό πρόγραμμα μεταρρύθμισης, είναι η ενίσχυση της συμμετοχής στη διά βίου μάθηση και στην ΕΕΚ. Σημαντικά βήματα προς την κατεύθυνση αυτή αποτελούν αφενός, η ίδρυση μεταλυκειακών ινστιτούτων επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης, τα οποία θα παρέχουν στους σπουδαστές μια βαθμίδα εκπαίδευσης μεταξύ του δεύτερου κύκλου της μέσης εκπαίδευσης και της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, και αφετέρου, η ανάπτυξη της Νέας Σύγχρονης Μαθητείας, που φιλοδοξεί να αποτελέσει βιώσιμη εναλλακτική μορφή κατάρτισης για τους νέους.

Η παρούσα έκθεση παρουσιάζει συνοπτικά το σύστημα επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης της Κύπρου, σε μια περίοδο που χαρακτηρίζεται από αυξημένη αβεβαιότητα λόγω οικονομικής κρίσης, αλλά και από μεγάλες μεταρρυθμίσεις.

Christian F. Lettmayr
Υπηρεσιακός Διευθυντής

Ευχαριστίες

Η ανά χείρας συνοπτική περιγραφή του κυπριακού συστήματος ΕΕΚ είναι προϊόν της συνεργασίας μεταξύ του Cedefop και της Αρχής Ανάπτυξης Ανθρώπινου Δυναμικού Κύπρου (ΑνΑΔ). Η ΑνΑΔ είναι μέλος του ReferNet, του ευρωπαϊκού δικτύου για την επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση, το οποίο διαχειρίζεται το Cedefop.

Το κέντρο θα ήθελε να εκφράσει τις ευχαριστίες του:

- στους Γιάννα Κορέλλη, Γιάννη Μουρουζίδη, Ξενάκη Μιχαηλίδη και Γιώργο Όξινο της ΑνΑΔ για τη σύνταξη της παρούσας συνοπτικής περιγραφής,
- σε όλα τα μέλη της Κοινοπραξίας ReferNet Κύπρου για τη συμβολή τους στην παρούσα έκθεση,
- στη Grethe Haugoy για τον συντονισμό από πλευράς Cedefop, καθώς και για τον σχολιασμό και την επιμέλεια της έκθεσης.

Ιδιαίτερες ευχαριστίες στη συνάδελφο Donatella Gobbi του Cedefop για τις περαιτέρω παρατηρήσεις και τα σχόλιά της.

Πίνακας περιεχομένων

Πρόλογος	1
Ευχαριστίες	2
1. Παράγοντες που επηρεάζουν την επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση	7
1.1. Πολιτικό και κοινωνικοοικονομικό πλαίσιο	7
1.2. Πληθυσμός.....	8
1.3. Οικονομία	9
1.4. Αγορά εργασίας.....	11
1.5. Επίπεδο εκπαίδευσης	13
2. Παροχή επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης υπό το πρίσμα της διά βίου μάθησης.....	16
2.1. ΕΕΚ ρυθμιζόμενη από το κράτος.....	18
2.1.1. Μαθητεία.....	18
2.1.2. Η ΕΕΚ στον δεύτερο κύκλο της μέσης εκπαίδευσης.....	20
2.1.3. Μεταλυκειακή ΕΕΚ.....	22
2.1.4. Τριτοβάθμια ΕΕΚ	23
2.2. Άλλες μορφές παροχής κατάρτισης	25
2.2.1. Κατάρτιση για εργαζομένους	25
2.2.2. Κατάρτιση για ανέργους	29
2.2.3. Κατάρτιση για άλλες ομάδες που απειλούνται με αποκλεισμό από την αγορά εργασίας.....	31
2.2.4. Κατάρτιση για ενηλίκους εν γένει.....	33
3. Διαμόρφωση προσόντων ΕΕΚ	34
3.1. Συστήματα και πλαίσια προσόντων	34
3.1.1. Εφαρμογή Εθνικού Πλαισίου Προσόντων	34
3.1.2. Εφαρμογή συστήματος πιστωτικών μονάδων	35
3.1.3. Διασφάλιση ποιότητας, πιστοποίηση και αναγνώριση.....	35
3.1.4. Europass.....	36
3.2. Πρόγνωση των αναγκών της αγοράς εργασίας.....	37
3.2.1. Αρχή Ανάπτυξης Ανθρώπινου Δυναμικού	37
3.2.2. Υπουργείο Οικονομικών.....	38
3.2.3. Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού	39
4. Προώθηση της συμμετοχής στην επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση	40
4.1. Κίνητρα για συμμετοχή στην επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση	40
4.1.1. Κίνητρα για ιδιώτες.....	40
4.1.2. Κίνητρα για επιχειρήσεις	41

4.2. Επαγγελματικός προσανατολισμός και συμβουλευτική.....	41
4.2.1. Μαθητές και νέοι	42
4.2.2. Ενήλικες – Εργαζόμενοι, άνεργοι και οικονομικά αδρανείς.....	44
Παράρτημα 1 Αρκτικόλεξα και συντομογραφίες.....	46
Παράρτημα 2 Βιβλιογραφία	47
Παράρτημα 3 Ιστοσελίδες.....	50
Παράρτημα 4 Μέλη Κοινοπραξίας ReferNet Κύπρου.....	51

Κατάλογος πινάκων και σχημάτων

Πίνακες

1. Δημογραφικές τάσεις κατά ηλικία (εκτιμήσεις πληθυσμού κατά το τέλος του έτους)	8
2. Πρόβλεψη ποσοστού εξάρτησης ηλικιωμένων.....	9
3. Μετανάστες (πολίτες της ΕΕ, υπήκοοι τρίτων χωρών).....	9
4. Ποσοστά απασχόλησης κατά ομάδα ηλικίας.....	12
5. Ποσοστά απασχόλησης για τον πληθυσμό ηλικίας 20-64 ετών κατά επίπεδο εκπαίδευσης	12
6. Ποσοστά ανεργίας κατά ομάδα ηλικίας	13
7. Ποσοστά ανεργίας για τον πληθυσμό ηλικίας 15+ κατά επίπεδο εκπαίδευσης	13
8. Δαπάνες για την εκπαίδευση	16
9. Μαθητές του δεύτερου κύκλου μέσης εκπαίδευσης κατά κατεύθυνση (γενική/επαγγελματική)	21
10. Ποσοστά συμμετοχής σε προγράμματα ανώτερης εκπαίδευσης κατά προσανατολισμό προγράμματος (2010/11)	23

Σχήματα

1. Αύξηση ΑΕγχΠ	10
2. ΑΕγχΠ κατά τομέα 2011	10
3. Ποσοστά απασχόλησης για τον πληθυσμό ηλικίας 15-64 ετών ανά φύλο	11
4. Ποσοστά ανεργίας για τον πληθυσμό ηλικίας 15+ ανά φύλο.....	12
5. Επίπεδο εκπαίδευσης ατόμων ηλικίας 25-64 ετών	14
6. Ποσοστό ατόμων ηλικίας 18-24 ετών με ανώτατο εκπαιδευτικό επίπεδο τον πρώτο κύκλο της μέσης εκπαίδευσης που δεν συμμετέχουν σε εκπαίδευση ή κατάρτιση	15
7. Διά βίου μάθηση – Συμμετοχή ενηλίκων σε εκπαίδευση και κατάρτιση (πληθυσμός ηλικίας 25-64 ετών) ανά φύλο.....	15
8. Το σύστημα εκπαίδευσης και κατάρτισης στην Κύπρο.....	17

Κύπρος

Πρωτεύουσα:	Λευκωσία
Πολίτευμα:	Προεδρική Δημοκρατία
Γεωγραφική θέση:	Ανατολική Μεσόγειος
Έκταση:	9.251 km ²
Εκτιμώμενος πληθυσμός:	862.000 το 2011
Κατά κεφαλήν ΑΕγχΠ:	22.000 ευρώ το 2011

Σημαντικές ημερομηνίες:

- 1960: Ανεξαρτησία από το Ηνωμένο Βασίλειο
- 1974: Κατοχή του βορείου τμήματος της νήσου από την Τουρκία
- 2004: Ένταξη στην Ευρωπαϊκή Ένωση
- 2008: Υιοθέτηση του ευρώ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1.

Παράγοντες που επηρεάζουν την επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση

1.1. Πολιτικό και κοινωνικοοικονομικό πλαίσιο

Η Κύπρος έγινε ανεξάρτητο κράτος το 1960, οπότε και εγκαθιδρύθηκε προεδρική δημοκρατία. Το Σύνταγμα του 1960 καθιέρωσε τον κοινοτικό дуϊσμό μεταξύ της Ελληνικής και Τουρκικής κοινότητας σε όλους τους τομείς της κυβερνητικής δραστηριότητας. Το 1974, η Τουρκία κατέλαβε το βόρειο τμήμα της νήσου ⁽¹⁾.

Η εκτελεστική εξουσία ανήκει στον Πρόεδρο της Δημοκρατίας. Ο Πρόεδρος ασκεί την εκτελεστική εξουσία μέσω του υπουργικού συμβουλίου, το οποίο ο ίδιος διορίζει. Η Βουλή των Αντιπροσώπων ασκεί τη νομοθετική εξουσία. Η Κύπρος αποτελείται από έξι διοικητικές επαρχίες. Επικεφαλής κάθε επαρχίας είναι ο έπαρχος, ο οποίος είναι ο τοπικός αντιπρόσωπος της κεντρικής κυβέρνησης.

Το Γραφείο Προγραμματισμού, ένα επιτελικό γραφείο συντονισμού και διαμόρφωσης πολιτικής, σε συνεργασία με όλες τις κυβερνητικές υπηρεσίες, συλλέγει και αναλύει πληροφορίες για την οικονομία και προτείνει μέτρα για μελλοντική δράση, συμπεριλαμβανομένου του γενικού προγραμματισμού για την εκπαίδευση.

Η γενική ευθύνη για τη διαμόρφωση πολιτικής για την εκπαίδευση και την εφαρμογή της εμπίπτει στο Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού (ΥΠΠ). Το Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων (ΥΕΚΑ) έχει τη γενική ευθύνη για την εργατική και κοινωνική πολιτική.

Η Αρχή Ανάπτυξης Ανθρώπινου Δυναμικού (ΑνΑΔ), που διαδραματίζει σημαντικό ρόλο στην επαγγελματική κατάρτιση, είναι οιονεί κρατικός οργανισμός με αποστολή τη δημιουργία των κατάλληλων προϋποθέσεων για την προγραμματισμένη και συστηματική κατάρτιση και ανάπτυξη του ανθρώπινου δυναμικού της Κύπρου.

Η οικονομία της Κύπρου είναι μια ανοικτή και ευέλικτη οικονομία ελεύθερης αγοράς, που βασίζεται κυρίως στις υπηρεσίες. Μετά την ανεξαρτησία της από το Ηνωμένο Βασίλειο το 1960, η Κύπρος γνώρισε ραγδαία οικονομική ανάπτυξη και συνθήκες πλήρους απασχόλησης με σχετικά χαμηλό ποσοστό ανεργίας.

⁽¹⁾ Όλες οι πληροφορίες και τα στοιχεία που περιέχονται στην έκθεση αφορούν τις περιοχές που ελέγχει το κράτος.

Η παγκόσμια οικονομική κρίση οδήγησε σε συρρίκνωσή της οικονομίας της Κύπρου κατά 1,9% το 2009, κυρίως λόγω της χαμηλής επίδοσης του τουριστικού τομέα, των κατασκευών και της μεταποίησης. Η οικονομική ύφεση συνεχίστηκε και κατά την περίοδο 2010-11, με τους ρυθμούς ανάπτυξης να ανέρχονται σε 1,1% και 0,5% αντίστοιχα. Το γεγονός αυτό οδήγησε στην περαιτέρω επιδείνωση της αγοράς εργασίας, επηρεάζοντας αρνητικά το ποσοστό απασχόλησης και εκτοξεύοντας την ανεργία σε εξαιρετικά υψηλά επίπεδα.

1.2. Πληθυσμός

Η Κύπρος είναι νησιωτική χώρα της Ανατολικής Μεσογείου. Καλύπτει συνολική έκταση 9.251 τετραγωνικών χιλιομέτρων. Σύμφωνα με τη Στατιστική Υπηρεσία Κύπρου, ο πληθυσμός στις μη κατεχόμενες από την Τουρκία περιοχές (δηλαδή τις περιοχές που ελέγχει το Κυπριακό κράτος) είναι 862.000 (τέλος 2011) και έχει αυξηθεί περίπου κατά 2,6% σε σχέση με το προηγούμενο έτος. Η Στατιστική Υπηρεσία Κύπρου εκτιμά ότι ο πληθυσμός των Τουρκοκυπρίων στις κατεχόμενες περιοχές ήταν 89.200 στα τέλη του 2009, αντιπροσωπεύοντας το 10% του συνολικού πληθυσμού το 2009.

Το χαμηλό ποσοστό γονιμότητας (1,5 το 2009) αυξάνει το ποσοστό εξάρτησης των ηλικιωμένων και οδηγεί στη γήρανση του πληθυσμού. Ο πληθυσμός άνω των 60 ετών, όπως φαίνεται στον Πίνακα 1, υπολογίζεται να φθάσει το 24% το 2025 σε σύγκριση με 18,2% το 2011.

Πίνακας 1. **Δημογραφικές τάσεις κατά ηλικία (εκτιμήσεις πληθυσμού κατά το τέλος του έτους)**

	(%)								
Ομάδα ηλικίας	2000	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2025
0-24	38,1	35,3	34,8	34,4	33,8	33,3	32,8	32,1	27,7
25-59	46,5	47,9	48,2	48,4	48,7	49,0	49,2	49,7	48,3
60+	15,4	16,7	17,0	17,2	17,5	17,7	18,0	18,2	24,0
Σύνολο	697,5	744,0	757,9	776,3	796,9	819,1	839,8	862,0	933,0

Πηγή: Στατιστική Υπηρεσία Κύπρου και Eurostat.

Ο Πίνακας 2 παρουσιάζει πρόβλεψη του ποσοστού εξάρτησης των ηλικιωμένων (άτομα ηλικίας 65 ετών και άνω ως ποσοστό των ατόμων ηλικίας 15 με 64). Το ποσοστό αναμένεται να αυξηθεί από 18,6% το 2010 σε 47,6% το 2060, παραμένοντας ωστόσο μικρότερο του σχετικού μέσου όρου της ΕΕ27, ο οποίος προβλέπεται να είναι 52,6%.

Πίνακας 2. **Πρόβλεψη ποσοστού εξάρτησης των ηλικιωμένων**

(%)

	2010	2015	2020	2025	2030	2035	2040	2045	2050	2055	2060
ΕΕ27	25,9	28,5	31,4	34,6	38,3	42,3	45,5	48,0	50,2	51,8	52,6
Κύπρος	18,6	21,6	24,9	28,2	30,8	32,0	33,3	35,5	39,8	43,8	47,6

Πηγή: Eurostat.

Ο αριθμός των μεταναστών (πολιτών της ΕΕ και υπηκόων τρίτων χωρών), όπως φαίνεται στον Πίνακα 3, υπερδιπλασιάστηκε σε σχέση με το 2000. Το ποσοστό των μεταναστών αυξήθηκε από 8,6% το 2000 σε 17,9% το 2011, ως αποτέλεσμα της πολιτικής απασχόλησης αλλοδαπών σε τομείς με ελλείψεις εργατικού δυναμικού και της εισροής πολιτών άλλων κρατών μελών της ΕΕ μετά την προσχώρηση της Κύπρου στην ΕΕ το 2004. Κατά συνέπεια, σύμφωνα με τα στοιχεία της έρευνας εργατικού δυναμικού (ΕΕΔ), το 2011 οι αλλοδαποί εργαζόμενοι, συμπεριλαμβανομένων των πολιτών της ΕΕ27, αντιπροσώπευαν το 22,2% του συνολικού ποσοστού απασχόλησης.

Πίνακας 3. **Μετανάστες (πολίτες της ΕΕ, υπήκοοι τρίτων χωρών)**

	2000	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Πολίτες της ΕΕ	34.675	46.354	49.991	54.786	62.485	69.904	82.576	88.656
Υπήκοοι τρίτων χωρών	23.061	35.619	34.952	38.578	45.007	45.119	49.663	49.976
Σύνολο μεταναστών	57.336	81.973	84.943	93.364	107.492	115.023	132.239	138.632
% του πληθυσμού	8,6	11,3	11,5	12,4	14,2	15,1	17,1	17,9

Πηγή: Στατιστική Υπηρεσία Κύπρου.

1.3. Οικονομία

Η οικονομία της Κύπρου σημείωσε μέση ετήσια αύξηση 3,8% την περίοδο 2000-08, πριν δηλαδή ξεσπάσει η παγκόσμια οικονομική κρίση. Όπως φαίνεται στο Σχήμα 1, την περίοδο 2009-11 η οικονομική κρίση έπληξε την οικονομία της Κύπρου, η οποία συρρικνώθηκε κατά 1,9% το 2009 και αυξήθηκε μόλις κατά 1,1% και 0,5% το 2010 και το 2011 αντίστοιχα.

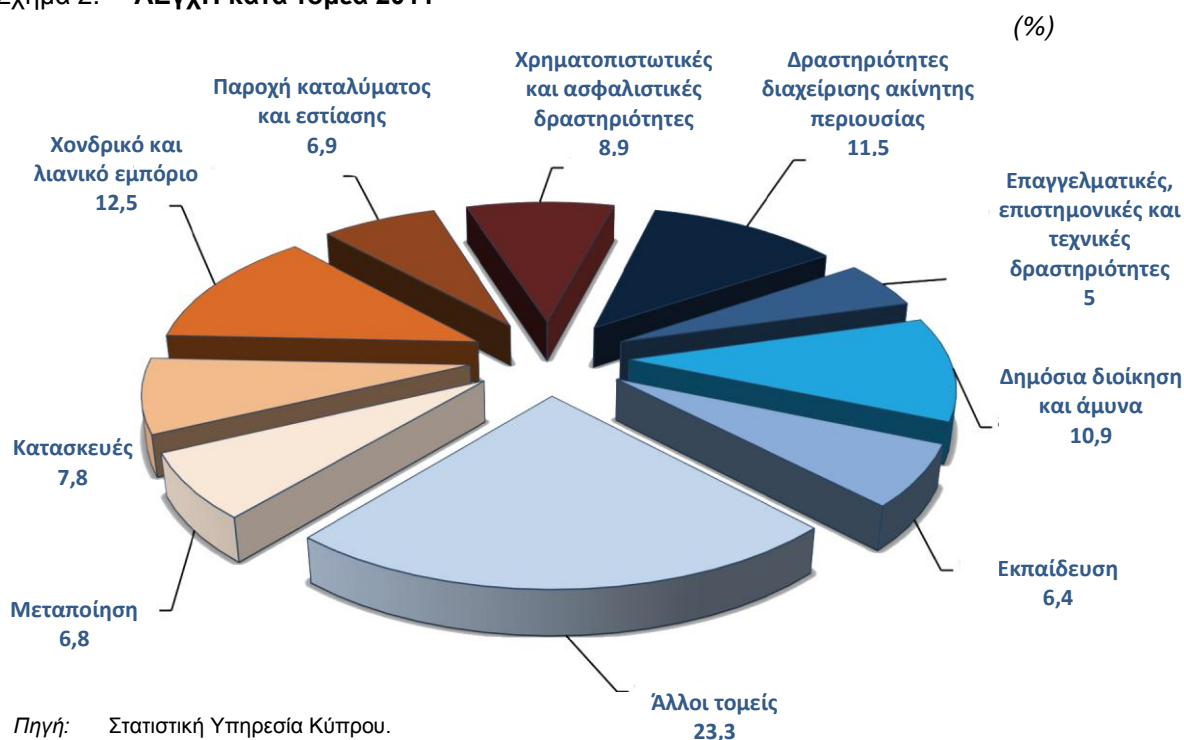
Σχήμα 1. **Αύξηση ΑΕγχΠ**

Πηγή: Στατιστική Υπηρεσία Κύπρου.

Το Σχήμα 2 παρουσιάζει την κατανομή του ΑΕγχΠ κατά τομέα το 2011. Η οικονομία της Κύπρου βασίζεται κυρίως στις υπηρεσίες και ο τριτογενής τομέας αντιστοιχεί περίπου στο 81% του ΑΕγχΠ, ενώ ο δευτερογενής τομέας περίπου στο 17%. Πιο συγκεκριμένα, οι πέντε μεγαλύτεροι τομείς το 2011 ήταν το χονδρικό και λιανικό εμπόριο (12,5% του ΑΕγχΠ), οι δραστηριότητες διαχείρισης ακίνητης περιουσίας (11,5%), η δημόσια διοίκηση και άμυνα (10,9%), οι χρηματοπιστωτικές και ασφαλιστικές δραστηριότητες (8,9%) και οι δραστηριότητες παροχής καταλύματος και υπηρεσιών εστίασης (6,9%).

Σχήμα 2. **ΑΕγχΠ κατά τομέα 2011**

Οι περισσότερες επιχειρήσεις είναι πολύ μικρές. Βάσει των στοιχείων κοινωνικής ασφάλισης για το 2010, το 93,6% των επιχειρήσεων απασχολεί 1-9 άτομα, ενώ το 5,5% απασχολεί 10-49 άτομα και το 0,9% πάνω από 50 άτομα.

1.4. Αγορά εργασίας

Η αύξηση του ποσοστού συμμετοχής στην αγορά εργασίας αποτελεί σημαντική πρόκληση για την Κύπρο, εάν λάβουμε υπόψη τη γήρανση του πληθυσμού. Για την αντιμετώπιση του προβλήματος οι προσπάθειες στρέφονται κυρίως στην αύξηση της συμμετοχής των γυναικών, δεδομένου ότι η συμμετοχή των ανδρών είναι ήδη αρκετά υψηλή. Το ποσοστό απασχόλησης για τον πληθυσμό ηλικίας 15-64 ετών, όπως παρουσιάζεται στο Σχήμα 3, αυξήθηκε από 68,9% το 2000 σε 73,9% το 2007, κυρίως λόγω της αύξησης του ποσοστού απασχόλησης των γυναικών ως αποτέλεσμα της εφαρμογής συγκεκριμένων μέτρων πολιτικής. Έκτοτε παρέμεινε σχετικά σταθερό (74% το 2011).

Σχήμα 3. Ποσοστά απασχόλησης για τον πληθυσμό ηλικίας 15-64 ετών ανά φύλο

Πηγή: Στατιστική Υπηρεσία Κύπρου.

Ο Πίνακας 4 δείχνει τα ποσοστά απασχόλησης κατά ομάδα ηλικίας και ο Πίνακας 5 κατά επίπεδο εκπαίδευσης. Από τους πίνακες φαίνεται ότι τα ποσοστά απασχόλησης στην Κύπρο είναι μεγαλύτερα για την ομάδα ηλικίας 25-49 ετών (81,6% το 2011) και αυξάνονται όσο αυξάνεται το επίπεδο εκπαίδευσης.

Το ποσοστό της ανεργίας αυξήθηκε από 3,7% το 2008 σε 7,7% το 2011, όμως η σύγκριση με τον μέσο όρο της ΕΕ27 (9,6% το 2010) παραμένει θετική. Το ποσοστό ανεργίας στην Κύπρο είναι υψηλότερο στις γυναίκες σε σύγκριση με τους άνδρες, παρόλο που η διαφορά μειώθηκε – μάλιστα το 2011 το ποσοστό ανεργίας των γυναικών ήταν μικρότερο, όπως φαίνεται στο Σχήμα 4.

Πίνακας 4. Ποσοστά απασχόλησης κατά ομάδα ηλικίας

(%)

Ομάδα ηλικίας	2000	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
15-24	36,7	36,7	37,4	37,4	38,0	35,5	33,8	29,3
25-49	77,9	81,8	82,6	83,8	83,7	82,6	82,5	81,6
50-64	49,5	50,6	53,6	55,9	54,8	56,0	56,8	55,2

Πηγή: Στατιστική Υπηρεσία Κύπρου.

Πίνακας 5. Ποσοστά απασχόλησης για τον πληθυσμό ηλικίας 20-64 ετών κατά επίπεδο εκπαίδευσης

(%)

	2000	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
ISCED 0-2	62,6	64,8	66,6	66,4	64,1	65,2	67,0	65,2
ISCED 3-4	72,4	74,6	75,1	75,8	76,1	74,9	73,9	71,8
ISCED 5-6	85,6	85,0	85,6	86,5	86,5	84,8	83,1	81,5
Σύνολο	72,0	74,4	75,8	76,8	76,5	75,7	75,4	73,8

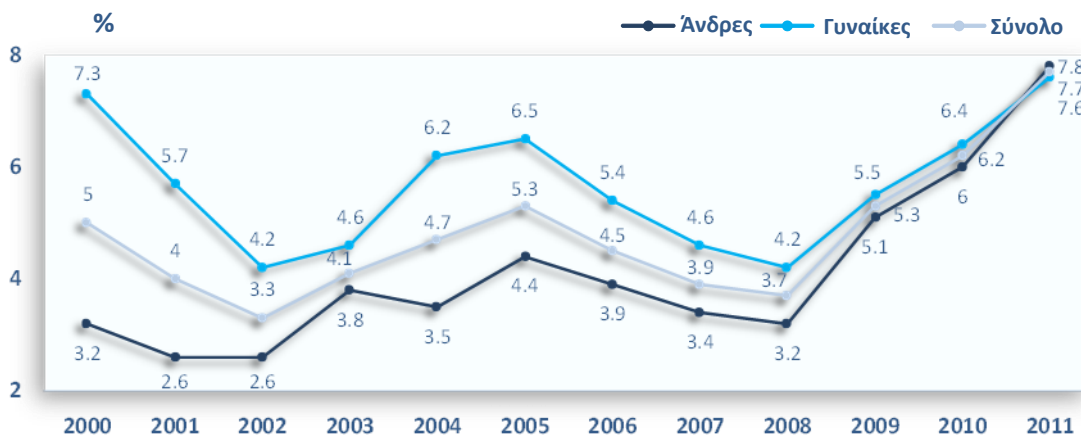
ISCED 0-2: Προσχολική, πρωτοβάθμια και πρώτος κύκλος μέσης εκπαίδευσης.

ISCED 3-4: Δεύτερος κύκλος μέσης εκπαίδευσης και μεταλυκειακή μη τριτοβάθμια εκπαίδευση.

ISCED 5-6: Τριτοβάθμια εκπαίδευση.

Πηγή: Στατιστική Υπηρεσία Κύπρου.

Σχήμα 4. Ποσοστά ανεργίας για τον πληθυσμό ηλικίας 15+ ανά φύλο

Πηγή: Στατιστική Υπηρεσία Κύπρου.

Από τον Πίνακα 6, ο οποίος παρουσιάζει τα ποσοστά ανεργίας κατά ομάδα ηλικίας, φαίνεται ότι το ποσοστό ανεργίας των νέων κάτω των 25 ετών αυξήθηκε από 13,8% το 2009 σε 16,7% το 2010 (ο μέσος όρος της ΕΕ27 ήταν 20,9% το 2010), φθάνοντας τελικά το 22,4% το 2011.

Από τον Πίνακα 7, ο οποίος παρουσιάζει τα ποσοστά ανεργίας κατά επίπεδο εκπαίδευσης, φαίνεται ότι τα ποσοστά ανεργίας συνήθως μειώνονται όσο αυξάνεται το επίπεδο εκπαίδευσης. Εντούτοις, αξίζει να σημειωθεί ότι το 2011 τα ποσοστά ανεργίας (8,5%) ήταν υψηλότερα για τον πληθυσμό που είχε ολοκληρώσει τον δεύτερο κύκλο της μέσης και τη μεταλυκειακή μη τριτοβάθμια εκπαίδευση.

Πίνακας 6. Ποσοστά ανεργίας κατά ομάδα ηλικίας

(%)

Ομάδα ηλικίας	2000	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
15-24	10,2	13,9	10,0	10,2	9,0	13,8	16,7	22,4
25-54	4,5	4,5	4,1	3,4	3,2	4,6	5,4	6,8
55-64	3,5	3,5	3,3	3,1	3,2	4,3	4,7	4,9
65+	0,0	0,5	0,0	0,0	0,0	0,6	0,2	0,6
15+	5,0	5,3	4,5	3,9	3,7	5,3	6,2	7,7

Πηγή: Στατιστική Υπηρεσία Κύπρου.

Πίνακας 7. Ποσοστά ανεργίας για τον πληθυσμό ηλικίας 15+ κατά επίπεδο εκπαίδευσης

(%)

	2000	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
ISCED 0-2	6,2	6,0	4,8	4,7	4,8	6,0	7,0	7,4
ISCED 3-4	5,4	5,5	4,5	3,9	3,6	5,6	6,2	8,5
ISCED 5-6	2,9	4,4	4,4	3,4	3,0	4,5	5,6	7,1
Σύνολο	5,0	5,3	4,5	3,9	3,7	5,3	6,2	7,7

ISCED 0-2: Προδημοτική, δημοτική και πρώτος κύκλος μέσης εκπαίδευσης.

ISCED 3-4: Δεύτερος κύκλος μέσης εκπαίδευσης και μεταλυκειακή μη τριτοβάθμια εκπαίδευση.

ISCED 5-6: Τριτοβάθμια εκπαίδευση.

Πηγή: Στατιστική Υπηρεσία Κύπρου.

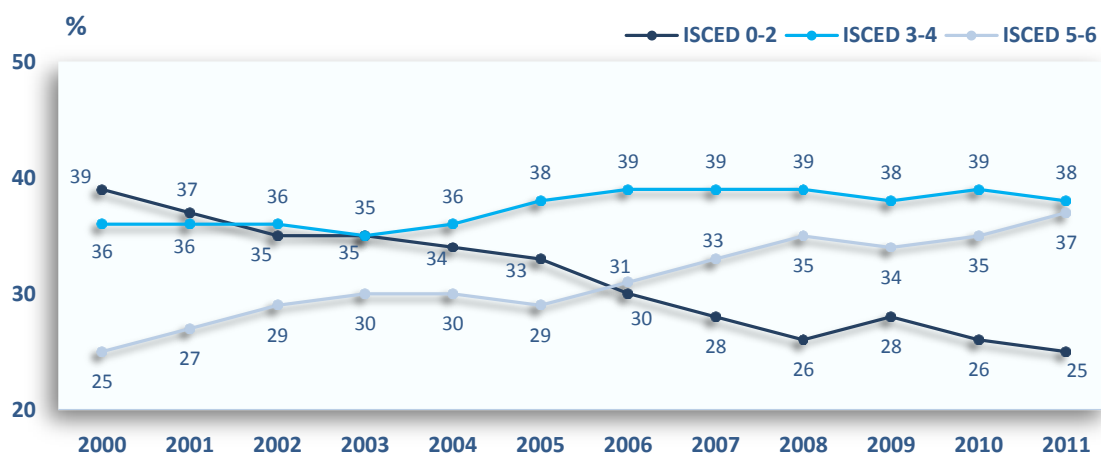
1.5. Επίπεδο εκπαίδευσης

Το ανθρώπινο δυναμικό της Κύπρου διαθέτει υψηλό μορφωτικό επίπεδο. Όπως φαίνεται στο Σχήμα 5, το ποσοστό των ατόμων ηλικίας 25-64 ετών με τριτοβάθμια εκπαίδευση ήταν 37% το 2011, δηλαδή πολύ υψηλότερο από τον αντίστοιχο μέσο όρο της ΕΕ27 (26% το 2010).

Ο πληθυσμός της Κύπρου παραδοσιακά εκδηλώνει προτίμηση υπέρ της γενικής μέσης εκπαίδευσης, ακολουθούμενης από ανώτερη εκπαίδευση. Περίπου το 82% των αποφοίτων του δεύτερου κύκλου της μέσης εκπαίδευσης επιδιώκουν

τη συνέχιση των σπουδών τους σε ανώτερα εκπαιδευτικά ιδρύματα. Η οικογένεια διαδραματίζει σημαντικό ρόλο στην ενθάρρυνση και υποστήριξη των νέων για να συνεχίσουν σε ανώτερη εκπαίδευση. Ο αριθμός των θέσεων στην Κύπρο είναι σχετικά περιορισμένος δεδομένου ότι υπάρχουν μόνο τρία δημόσια και τέσσερα ιδιωτικά πανεπιστήμια. Για τον λόγο αυτό, ένα μεγάλο ποσοστό των νέων που συνεχίζουν σε ανώτερη εκπαίδευση (περίπου 55%) εγγράφονται σε εκπαιδευτικά ιδρύματα στο εξωτερικό. Υπέρ του υψηλού εκπαιδευτικού επιπέδου συνηγορούν και οικονομικοί λόγοι, δεδομένου ότι οι απόφοιτοι τριτοβάθμιας εκπαίδευσης έχουν συνήθως μεγαλύτερες απολαβές.

Σχήμα 5. Επίπεδο εκπαίδευσης ατόμων ηλικίας 25-64 ετών

ISCED 0-2: Προσχολική, πρωτοβάθμια και πρώτος κύκλος δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης.
 ISCED 3-4: Δεύτερος κύκλος δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης και μεταλυκειακή μη τριτοβάθμια εκπαίδευση.
 ISCED 5-6: Τριτοβάθμια εκπαίδευση.
 Πηγή: Στατιστική Υπηρεσία Κύπρου.

Το ποσοστό των ατόμων που εγκαταλείπουν πρόωρα το σχολείο μειώθηκε από 18,5% το 2000 σε 11,2% το 2011, όπως φαίνεται στο Σχήμα 6. Ο αντίστοιχος μέσος όρος της ΕΕ27 το 2010 ήταν 14,1%.

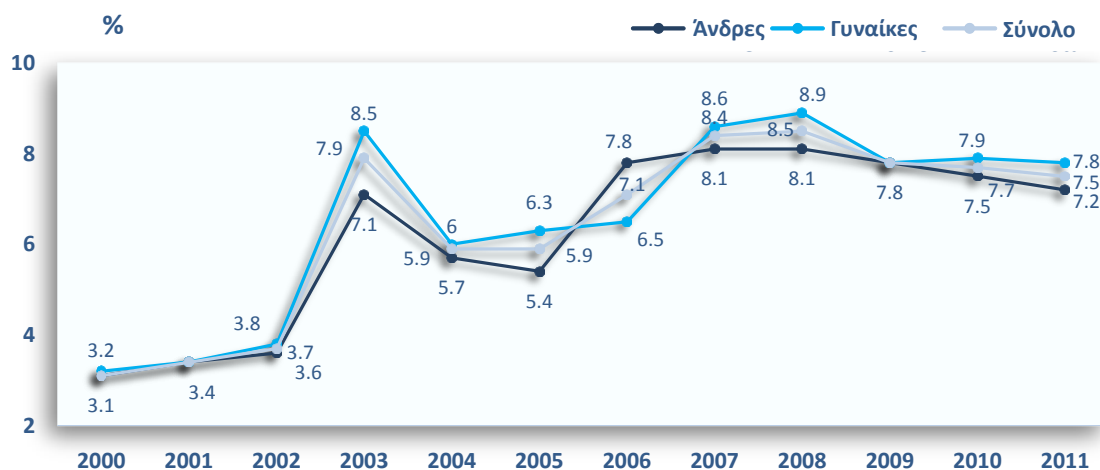
Σχήμα 6. Ποσοστό ατόμων ηλικίας 18-24 ετών με επίπεδο έως τον πρώτο κύκλο της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης που δεν συμμετέχουν σε εκπαίδευση ή κατάρτιση

Πηγή: Στατιστική Υπηρεσία Κύπρου.

Σύμφωνα με την ΕΕΔ, το ποσοστό των ατόμων ηλικίας 25-64 ετών που συμμετείχαν σε εκπαίδευση και κατάρτιση κατά τις τέσσερις εβδομάδες πριν από την έρευνα ήταν 7,7% το 2010, ποσοστό χαμηλότερο από τον μέσο όρο του 9,1% της ΕΕ27, ενώ το 2011 μειώθηκε ελαφρά σε 7,5%. Ο εθνικός στόχος για το εν λόγω ποσοστό το 2020 είναι 12%. Η συμμετοχή των γυναικών, όπως φαίνεται στο Σχήμα 7, ήταν γενικά μεγαλύτερη σε σύγκριση με αυτή των ανδρών (με εξαίρεση το 2009).

Σχήμα 7. Διά βίου μάθηση – Συμμετοχή ενηλίκων σε εκπαίδευση και κατάρτιση (πληθυσμός ηλικίας 25-64 ετών) ανά φύλο

Πηγή: Στατιστική Υπηρεσία Κύπρου.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2.

Παροχή επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης υπό το πρίσμα της διά βίου μάθησης

Η εκπαίδευση στην Κύπρο γνώρισε σημαντική ανάπτυξη μετά την ανεξαρτησία της χώρας το 1960 και τη θεαματική μεγέθυνση της κυπριακής οικονομίας. Η ανάγκη για επαρκώς εξειδικευμένο προσωπικό σε όλους τους τομείς της οικονομίας είχε ως αποτέλεσμα να αυξηθεί ο αριθμός και το πεδίο δραστηριοτήτων των εκπαιδευτικών ιδρυμάτων σε όλες τις βαθμίδες. Παράλληλα, προωθήθηκε η εκπαίδευση των ενηλίκων μέσω διαφόρων πρωτοβουλιών και θεσμικών ρυθμίσεων, ενώ η ίδρυση και λειτουργία της Αρχής Ανάπτυξης Ανθρώπινου Δυναμικού έδωσε σημαντική ώθηση στην κατάρτιση των εργαζομένων και των ανέργων.

Η εκπαίδευση στην Κύπρο καλύπτει την προδημοτική έως τη μεταπτυχιακή εκπαίδευση. Η υποχρεωτική εκπαίδευση καλύπτει την προδημοτική εκπαίδευση, τη δημοτική εκπαίδευση (βαθμίδες ένα μέχρι έξι) και τον πρώτο κύκλο της μέσης εκπαίδευσης (βαθμίδες επτά μέχρι εννιά), μέχρι την ηλικία των 15 ετών.

Στον δεύτερο κύκλο της μέσης εκπαίδευσης που διαρκεί τρία χρόνια (από τη δέκατη μέχρι τη δωδέκατη βαθμίδα), υπάρχουν δύο είδη σχολών: το ενιαίο λύκειο και οι τεχνικές σχολές.

Η τριτοβάθμια εκπαίδευση, συμπεριλαμβανομένων των μεταπτυχιακών κύκλων, παρέχεται από τρία δημόσια και τέσσερα ιδιωτικά πανεπιστήμια, ενώ διάφορα ιδιωτικά κολέγια και ιδρύματα παρέχουν προγράμματα μεταλυκειακής, μη πανεπιστημιακής εκπαίδευσης.

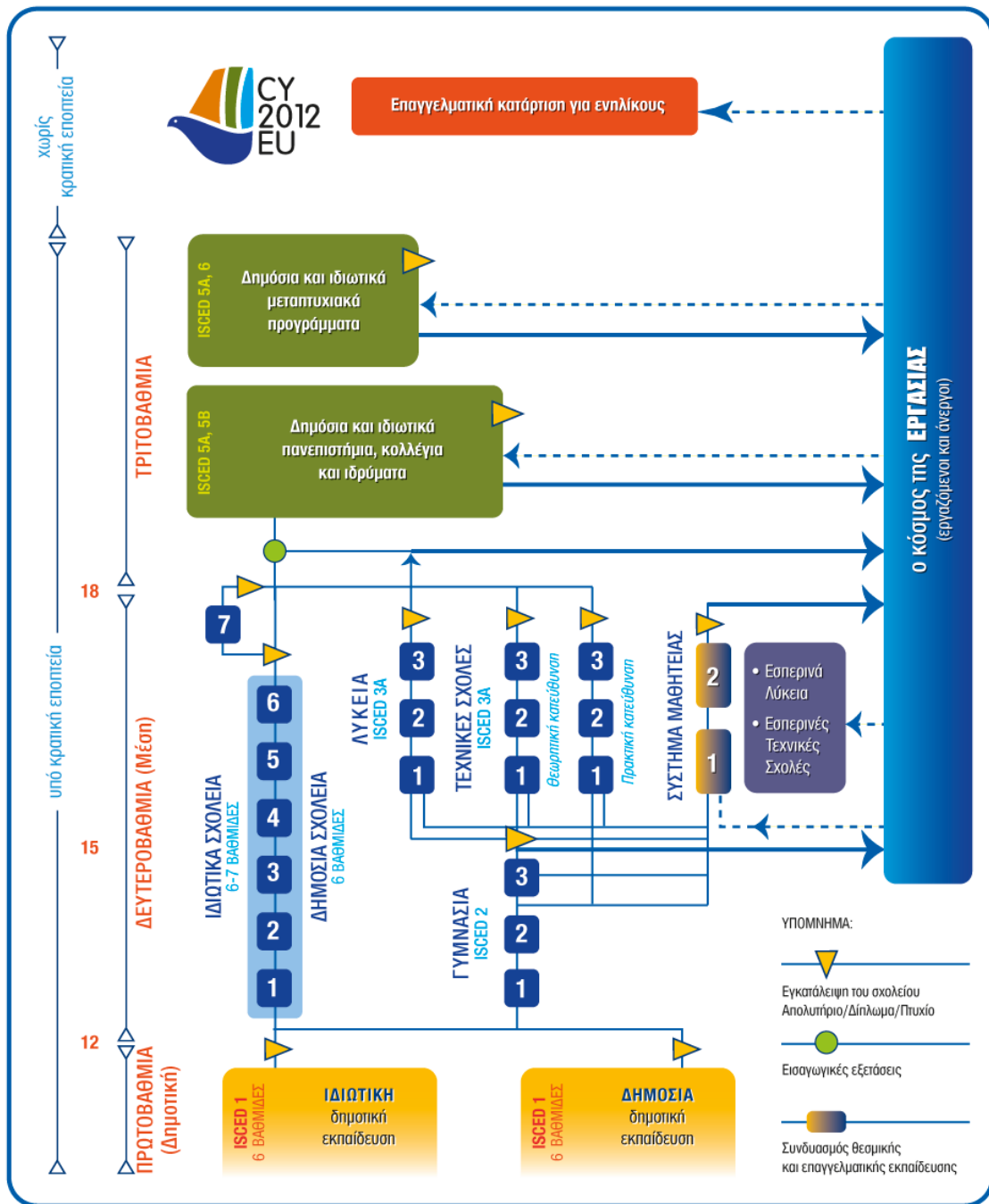
Οι δημόσιες δαπάνες για την εκπαίδευση αυξήθηκαν από 5,6% του ΑΕγχΠ το 2000 σε 8,1% το 2010 (Πίνακας 8).

Πίνακας 8. Δαπάνες για την εκπαίδευση

	2000	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Δημόσιες δαπάνες για την εκπαίδευση (% επί του ΑΕγχΠ)	5,6	7,0	7,1	7,1	7,5	8,0	8,1
Συνολικές δαπάνες για την εκπαίδευση (% επί του ΑΕγχΠ)	9,2	9,1	9,2	9,3	9,6	10,5	10,5

Πηγή: Στατιστική Υπηρεσία Κύπρου.

Σχήμα 8. Το σύστημα εκπαίδευσης και κατάρτισης στην Κύπρο

Πηγή: Cedefop/HRDA.

Η ΕΕΚ ξεκινά στον δεύτερο κύκλο της μέσης εκπαίδευσης, στις τεχνικές σχολές, συμπεριλαμβανομένων των εσπερινών τεχνικών σχολών. ΕΕΚ παρέχεται επίσης μέσω του συστήματος μαθητείας, που δέχεται μαθητές οι οποίοι έχουν εγκαταλείψει την τυπική εκπαίδευση μεταξύ των βαθμίδων οκτώ και δέκα.

Κατά το ακαδημαϊκό έτος 2012-13, θα παρέχεται μεταλκειακή ΕΕΚ στα μεταλκειακά ινστιτούτα επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης.

Στην τριτοβάθμια εκπαίδευση, τέσσερα δημόσια ιδρύματα/κολέγια (υπαγόμενα σε διάφορα υπουργεία) και ορισμένα ιδιωτικά ιδρύματα προσφέρουν ΕΕΚ.

Επιπλέον, πολλοί δημόσιοι και ιδιωτικοί φορείς στην Κύπρο, όπως κολέγια, ιδρύματα κατάρτισης, οργανισμοί παροχής συμβουλών και επιχειρήσεις, παρέχουν προγράμματα επαγγελματικής κατάρτισης για εργαζομένους, ανέργους και άλλες ευπαθείς ομάδες, και ενηλίκους.

Η ΕΕΚ κατέχει εξέχουσα θέση εντός της Εθνικής Στρατηγικής Διά Βίου Μάθησης για το 2007-13. Οι κυριότερες δράσεις για να επιτευχθούν οι στόχοι της στρατηγικής περιλαμβάνουν, μεταξύ άλλων, την ενίσχυση της παροχής διά βίου επαγγελματικού προσανατολισμού και συμβουλευτικών υπηρεσιών, την ανάπτυξη του εθνικού πλαισίου προσόντων, και την προώθηση των δράσεων που ορίζονται στην εκπαιδευτική μεταρρύθμιση και έχουν σημαντικό αντίκτυπο στην ΕΕΚ, όπως η δημιουργία νέων διόδων κατάρτισης και η διευκόλυνση της οριζόντιας και κάθετης κινητικότητας στην εκπαίδευση.

2.1. ΕΕΚ ρυθμιζόμενη από το κράτος

Ο όρος αυτός αναφέρεται σε καθορισμένα προσόντα ΕΕΚ, όπως διπλώματα, πτυχία ή πιστοποιητικά, καθώς και τις δημόσιες ή ιδιωτικές διόδους κατάρτισης εκείνες που οδηγούν στην απόκτησή τους στο πλαίσιο του συστήματος εκπαίδευσης και κατάρτισης. Όλες οι δραστηριότητες για παροχή ΕΕΚ νομιμοποιούνται με αποφάσεις του Υπουργικού Συμβουλίου ή/και με νόμους που θεσπίζονται από τη Βουλή των Αντιπροσώπων.

2.1.1. Μαθητεία

Το σύστημα μαθητείας είναι ένα διετές πρόγραμμα αρχικής ΕΕΚ το οποίο προσφέρει πρακτική και θεωρητική κατάρτιση σε νέους που δεν έχουν ολοκληρώσει επιτυχώς την υποχρεωτική μέση εκπαίδευσή τους αλλά επιθυμούν να καταρτισθούν και να απασχοληθούν σε τεχνικά επαγγέλματα. Το σύστημα μαθητείας απευθύνεται σε μαθητές που δεν πρόκειται να συνεχίσουν τη φοίτησή τους σε σχολεία του συστήματος της τυπικής εκπαίδευσης μετά τη Γ' τάξη του

γυμνασίου. Στο σύστημα μαθητείας γίνονται δεκτοί μαθητές που έχουν φοιτήσει στη Β' τάξη του γυμνασίου και έχουν συμπληρώσει το 15ο έτος της ηλικίας τους ή θα το συμπληρώσουν το αργότερο μέχρι το τέλος του έτους εγγραφής τους. Το σύστημα μαθητείας δεν είναι υποχρεωτικό, ενώ η φοίτηση είναι δωρεάν. Η πρακτική κατάρτιση παρέχεται τρεις ημέρες την εβδομάδα σε επιχειρήσεις όπου οι μαθητευόμενοι εργάζονται επ' αμοιβή, ενώ η θεωρητική κατάρτιση παρέχεται σε τεχνικές σχολές δύο ημέρες την εβδομάδα.

Υπεύθυνα για το σύστημα μαθητείας είναι από κοινού το Κέντρο Παραγωγικότητας (ΚΕΠΑ), εξειδικευμένο τμήμα του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων, και το Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού, ενώ η ΑνΑΔ αποζημιώνει τους εργοδότες για τους μισθούς των μαθητευόμενων όταν παρακολουθούν μαθήματα στις τεχνικές σχολές. Επιπλέον, ένα νέο μέτρο πολιτικής υπό τη συγχρηματοδότηση του Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Ταμείου (ΕΚΤ) και του ΚΕΠΑ προβλέπει την καταβολή χορηγήματος στις επιχειρήσεις το για την κάλυψη μέρους του μισθού των ενδοεπιχειρησιακών εκπαιδευτών, οι οποίοι έχουν την ευθύνη για κατάρτιση του μαθητευόμενου και τις συνεισφορές στην κοινωνική ασφάλισή τους.

Στη διάρκεια του σχολικού έτους 2010-11, 256 μαθητευόμενοι καταρτίστηκαν σε ειδικότητες όπως οικοδομική, υδραυλική/συγκολλήσεων, μηχανική αυτοκινήτων, ηλεκτρολογία αυτοκινήτων, επιπλοποιία/ξύλουργική, ηλεκτροτεχνία, επιδιόρθωση οικιακών συσκευών και κομμωτική.

Η αξιολόγηση των μαθητευόμενων στις τεχνικές σχολές ακολουθεί τις διαδικασίες του εκπαιδευτικού συστήματος με διαγωνίσματα και τελικές γραπτές εξετάσεις. Κατά την πρακτική κατάρτιση οι μαθητευόμενοι αξιολογούνται από τους επόπτες τους. Ο βαθμός τους αναγράφεται σε πιστοποιητικό, το οποίο απονέμεται από το ΚΕΠΑ στους μαθητευόμενους που ολοκληρώνουν με επιτυχία το πρόγραμμα.

Το Πιστοποιητικό Συμπλήρωσης Μαθητείας επιτρέπει την πρόσβαση σε σημαντικό αριθμό ρυθμιζόμενων επαγγελμάτων (όπως εργολάβων οικοδομών και ηλεκτρολόγων), υπό την προϋπόθεση ότι τηρούνται όλες οι λοιπές απαιτήσεις της σχετικής νομοθεσίας.

Το 2007, το Υπουργικό Συμβούλιο ενέκρινε την πρόταση για τη νέα σύγχρονη μαθητεία (ΝΣΜ). Η ΝΣΜ παρέχει μια εναλλακτική πορεία εκπαίδευσης, κατάρτισης και ανάπτυξης σε νέους που εγκαταλείπουν το σύστημα τυπικής εκπαίδευσης. Επιπλέον αποσκοπεί και στην ικανοποίηση των αναγκών της αγοράς εργασίας. Η εφαρμογή της ΝΣΜ έχει ξεκινήσει. Θα απευθύνεται σε νέους ηλικίας 14-21 ετών, σε δύο στάδια (προπαρασκευαστική μαθητεία και κεντρικός κορμός μαθητείας). Η ΝΣΜ συγχρηματοδοτείται από το ΕΚΤ και θα τεθεί σε πλήρη λειτουργία το 2015.

Το Συμβούλιο Μαθητείας, το οποίο είναι υπεύθυνο για την εποπτεία της λειτουργίας του συστήματος μαθητείας, έχει τριμερή χαρακτήρα. Ο σχεδιασμός της ΝΣΜ είναι το αποτέλεσμα εκτενών και διεξοδικών διαβουλεύσεων με τους κοινωνικούς εταίρους.

2.1.2. Η ΕΕΚ στον δεύτερο κύκλο της μέσης εκπαίδευσης

Η ΕΕΚ στον δεύτερο κύκλο της μέσης εκπαίδευσης παρέχεται στις τεχνικές σχολές και τις εσπερινές τεχνικές σχολές, καθώς και στα απογευματινά και βραδινά τμήματα των τεχνικών σχολών. Η μέση τεχνική και επαγγελματική εκπαίδευση (ΜΤΕΕ) προσφέρει ένα ευρύ φάσμα προγραμμάτων αρχικής κατάρτισης σε αποφοίτους γυμνασίου και ενηλίκους.

2.1.2.1. Τυπική αρχική τεχνική και επαγγελματική εκπαίδευση στον δεύτερο κύκλο της μέσης εκπαίδευσης

Τα προγράμματα της τεχνικής και επαγγελματικής εκπαίδευσης του δεύτερου κύκλου της μέσης εκπαίδευσης παρέχονται δωρεάν, τόσο για τη θεωρητική κατεύθυνση όσο και για την πρακτική. Η διάρκεια σπουδών είναι τρία χρόνια για κάθε κατεύθυνση. Ο πρώτος χρόνος είναι κοινός για όλους τους κλάδους και στις δύο κατευθύνσεις, ενώ κατά τον δεύτερο και τρίτο χρόνο των σπουδών τους, οι μαθητές επιλέγουν ειδικότητα στον κλάδο της επιλογής τους.

Η θεωρητική κατεύθυνση και ο πρώτος και δεύτερος χρόνος της πρακτικής κατεύθυνσης παρέχονται εξ ολοκλήρου σε αίθουσες διδασκαλίας. Συνδυάζουν μαθήματα γενικής και τεχνολογικής εκπαίδευσης, και εργαστηριακής εξάσκησης. Ο τρίτος χρόνος της πρακτικής κατεύθυνσης συνδυάζει τη σχολική εκπαίδευση με έναν πραγματικό χώρο εργασίας: οι τελειόφοιτοι μαθητές τοποθετούνται σε επιχειρήσεις για μια ημέρα την εβδομάδα, όπου παρακολουθούν πρόγραμμα πρακτικής κατάρτισης.

Τα προσφερόμενα προγράμματα περιλαμβάνουν διαφορετικούς κλάδους στη θεωρητική και πρακτική κατεύθυνση. Μερικοί από αυτούς είναι: μηχανολογία, ηλεκτρολογία, οικοδομική και μηχανική, ξενοδοχειακές και επισιτιστικές τέχνες, ξυλουργική και επιπλοποιία, σχέδιο μόδας, γραφιστική και διακοσμητική.

Τα κριτήρια αξιολόγησης των μαθητών περιλαμβάνουν συμμετοχή στην τάξη, εργασία στο εργαστήριο, γραπτές εργασίες, εκθέσεις, διαγωνίσματα και τελικές εξετάσεις.

Μετά την επιτυχή συμπλήρωση του κάθε προγράμματος, απονέμονται απολυτήρια ισάξια με εκείνα που απονέμουν οι σχολές μέσης γενικής εκπαίδευσης. Συνεπώς, οι απόφοιτοι της ΜΤΕΕ έχουν τη δυνατότητα να εισαχθούν σε πανεπιστήμια και άλλα ΑΕΙ στην Κύπρο και το εξωτερικό. Τα αποκτηθέντα προσόντα τους δίνουν πρόσβαση σε ρυθμιζόμενα επαγγέλματα, εφόσον πληρούνται όλες οι λοιπές απαιτήσεις της σχετικής νομοθεσίας.

Η ανάπτυξη των αναλυτικών προγραμμάτων αποτελεί συλλογική προσπάθεια στην οποία συμμετέχουν το εξειδικευμένο προσωπικό της ΜΤΕΕ, ειδικοί από άλλα ιδρύματα κατάρτισης, μέλη του συμβουλευτικού σώματος τεχνικής εκπαίδευσης της ΜΤΕΕ, και εκπρόσωποι συνδικαλιστικών και εργοδοτικών φορέων. Το αναλυτικό πρόγραμμα της ΜΤΕΕ εγκρίνεται από το υπουργικό συμβούλιο.

Η αναδιάρθρωση της ΜΤΕΕ διεξάγεται στο πλαίσιο της εκπαιδευτικής μεταρρύθμισης, με την άμεση συμμετοχή και συνεργασία των ενδιαφερόμενων φορέων. Η ποιότητα και αποδοτικότητα της ΕΕΚ βελτιώθηκε μέσα από την περαιτέρω ανάπτυξη της υποδομής των τεχνικών σχολών και την εισαγωγή σύγχρονης τεχνολογίας στα αναλυτικά προγράμματα της ΕΕΚ. Τα νέα αναλυτικά προγράμματα, που αναμένεται να ολοκληρωθούν μέχρι το 2015, θα καταστήσουν πιο ελκυστική την ΕΕΚ και θα ταυτίσουν τις παρεχόμενες ειδικότητες με τις ανάγκες της αγοράς εργασίας. Ο στόχος της αναθεώρησης των αναλυτικών προγραμμάτων είναι να μειωθεί ο αριθμός των ειδικοτήτων που προσφέρονται από τη ΜΤΕΕ, έτσι ώστε οι μαθητές να έχουν τη δυνατότητα απόκτησης βασικών δεξιοτήτων που χρειάζονται για να γίνουν πιο ανταγωνιστικοί όταν ενταχθούν στην αγορά εργασίας.

Οι εγγραφές στη ΜΤΕΕ το 2010/11 περιλαμβάνουν μαθητές στη θεωρητική και πρακτική κατεύθυνση συμπεριλαμβανομένων των βραδινών μαθημάτων. Όπως φαίνεται στον Πίνακα 9, οι μαθητές σε τεχνικές σχολές είναι μόνο 12,7% – ένα από τα χαμηλότερα ποσοστά στις ευρωπαϊκές χώρες – καθώς οι περισσότεροι μαθητές προτιμούν να ακολουθήσουν γενική εκπαίδευση λόγω της προκατάληψης που υπάρχει απέναντι στα τεχνικά επαγγέλματα. Επιπλέον, η οικονομία χαρακτηρίζεται από αναπτυσσόμενο τομέα υπηρεσιών και φθίνοντα μεταποιητικό τομέα. Αυτό οδήγησε σε σταδιακή μείωση του αριθμού των ατόμων που εργάζονται σε τεχνικά επαγγέλματα και συνεπώς σε μείωση στον αριθμό μαθητών σε τεχνικές σχολές, που τροφοδοτούν κυρίως αυτά τα επαγγέλματα.

Πίνακας 9. **Μαθητές ανώτερης δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης κατά κατεύθυνση (γενική/επαγγελματική)**

	2005/06	2006/07	2007/08	2008/09	2009/10	2010/11
Προ-επαγγελματικά και επαγγελματικά προγράμματα του δεύτερου κύκλου μέσης εκπαίδευσης	13,3	13,0	12,6	12,8	13,2	12,7
Γενικά προγράμματα του δεύτερου κύκλου μέσης εκπαίδευσης	86,7	87,0	87,4	87,2	86,8	87,3

Πηγή: Στατιστική Υπηρεσία Κύπρου.

2.1.2.2. *Τυπική αρχική επαγγελματική εκπαίδευση δεύτερης ευκαιρίας*

Εσπερινές τεχνικές σχολές

Το ΥΠΠ προσφέρει προγράμματα τυπικής εκπαίδευσης μέσα από δύο εσπερινές τεχνικές σχολές, μία στη Λευκωσία και μία στη Λεμεσό, με στόχο, αφενός την προώθηση της συμμετοχής στη ΜΤΕΕ και αφετέρου, την ένταξη των ατόμων που εγκαταλείπουν πρόωρα το σχολείο στην αγορά εργασίας και την κοινωνία εν γένει. Τα προγράμματα είναι ισοδύναμα με τα προγράμματα τακτικής φοίτησης της ΜΤΕΕ που προσφέρονται στις τεχνικές σχολές.

Η διάρκεια σπουδών κυμαίνεται από ένα μέχρι τέσσερα χρόνια, ανάλογα με το επίπεδο εκπαίδευσης των μαθητών. Η φοίτηση είναι δωρεάν και οδηγεί σε απόκτηση απολυτηρίου το οποίο έχει την ίδια νομική υπόσταση με αυτό που απονέμεται από το ενιαίο λύκειο και τις τεχνικές σχολές. Έτσι, οι ενήλικοι πλέον απόφοιτοι έχουν την ευκαιρία να συναγωνιστούν για μια θέση σε ιδρύματα ανώτερης ή ανώτατης εκπαίδευσης στην Κύπρο ή το εξωτερικό ή να ενταχθούν στην αγορά εργασίας.

Τριετή προγράμματα απογευματινών και βραδινών τμημάτων τεχνικών σχολών

Τα τριετή προγράμματα παρέχονται με τη μορφή απογευματινών και βραδινών τμημάτων σε τεχνικές σχολές, που λειτουργούν υπό την επίβλεψη της διεύθυνσης ΜΤΕΕ και του ΥΠΠ. Ο στόχος των προγραμμάτων αυτών είναι να προσφέρουν αρχική εκπαίδευση και κατάρτιση σε εργαζομένους ή άνεργους ενήλικες, ώστε να μπορούν να ανταποκρίνονται αποτελεσματικότερα στις σύγχρονες απαιτήσεις της αγοράς εργασίας και να επανενταχθούν στην αγορά εργασίας, σε τομείς όπου παρατηρούνται ελλείψεις ειδικευμένων εργατών.

Με την επιτυχή ολοκλήρωση των τριετών προγραμμάτων, απονέμονται απολυτήρια που είναι ισάξια με αυτά που απονέμουν οι σχολές ανώτερης δευτεροβάθμιας γενικής ή τεχνικής και επαγγελματικής εκπαίδευσης, όσον αφορά το τεχνικό σκέλος. Αυτό σημαίνει ότι οι μαθητές που έχουν αποφοιτήσει από τον δεύτερο κύκλο της μέσης εκπαίδευσης έχουν τη δυνατότητα να αποκτήσουν ένα δεύτερο πτυχίο στον κλάδο σπουδών της επιλογής τους.

2.1.3. Μεταλυκειακή ΕΕΚ

Στην Κύπρο δεν παρέχεται ακόμη μεταλυκειακή ΕΕΚ. Στο πλαίσιο της εκπαιδευτικής μεταρρύθμισης, το ΥΠΠ σε συνεργασία με το ΥΕΚΑ και άλλους ενδιαφερόμενους φορείς προωθεί την ίδρυση μεταλυκειακών ινστιτούτων επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης, με τη συγχρηματοδότηση του ΕΚΤ, τα οποία θα προσφέρουν περαιτέρω τεχνική εξειδίκευση. Αυτά πρόκειται να τεθούν σε λειτουργία το ακαδημαϊκό έτος 2012/13.

Οι μαθητές που θα φοιτούν στα εν λόγω ινστιτούτα, ιδίως όσοι επιθυμούν να ενταχθούν άμεσα στην αγορά εργασίας, έχουν την ευκαιρία να αποκτήσουν ή να ολοκληρώσουν την τεχνική και επαγγελματική τους εκπαίδευση. Τα ινστιτούτα προσφέρουν ευκαιρίες στους πολίτες της Κύπρου και ιδιαίτερα στους νέους για απόκτηση, βελτίωση ή αναβάθμιση των επαγγελματικών τους προσόντων και δεξιοτήτων, έτσι ώστε να είναι καλύτερα προετοιμασμένοι για την ένταξή τους στην αγορά εργασίας.

Τα μεταλυκειακά ινστιτούτα επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης θα λειτουργήσουν σε υφιστάμενες τεχνικές σχολές και ενιαία λύκεια, ως δημόσια εκπαιδευτικά ιδρύματα, υπό την ευθύνη και εποπτεία του ΥΠΠ. Τα παρεχόμενα μονοετή και διετή προγράμματα θα περιλαμβάνουν πρακτική κατάρτιση σε επιχειρήσεις.

2.1.4. Τριτοβάθμια ΕΕΚ

Στην τριτοβάθμια εκπαίδευση παρέχεται ΕΕΚ σε τέσσερα δημόσια ιδρύματα, τα οποία υπάγονται σε διάφορα υπουργεία, καθώς και σε 35 ιδιωτικά ιδρύματα.

Σύμφωνα με τον Πίνακα 10, περίπου το ένα τρίτο των ατόμων που φοιτούν στην ανώτερη εκπαίδευση (32,4%) συμμετέχουν σε προγράμματα τριτοβάθμιας εκπαίδευσης με πρακτικό προσανατολισμό, τα οποία σχετίζονται με συγκεκριμένο επάγγελμα, ενώ οι περισσότεροι φοιτούν σε προγράμματα που είναι κατά κύριο λόγο θεωρητικά. Ωστόσο, μεγάλος αριθμός Κυπρίων φοιτητών εγγράφονται σε εκπαιδευτικά ιδρύματα στο εξωτερικό. Κατά το 2010/11, ο αριθμός των Κυπρίων φοιτητών στο εξωτερικό ήταν 19.199 (επίπεδο ISCED 5-6) σε σύγκριση με 21.884 Κύπριους φοιτητές στην Κύπρο, ενώ ο συνολικός αριθμός των φοιτητών στην Κύπρο, συμπεριλαμβανομένων 10.275 ξένων φοιτητών, ήταν 32.159.

Πίνακας 10. Ποσοστά συμμετοχής σε προγράμματα ανώτερης εκπαίδευσης κατά προσανατολισμό προγράμματος (2010/11)

	Σύνολο ISCED 5-6	ISCED 5a		ISCED 5b		ISCED 5a	
		Αριθμός	%	Αριθμός	%	Αριθμός	%
Κύπρος	32.159	21.151	65,8	10.419	32,4	589	1,8

ISCED 5a: Προγράμματα τριτοβάθμιας εκπαίδευσης που είναι κατά κύριο λόγο θεωρητικά και αποσκοπούν να προσφέρουν επαρκή προσόντα για την εισαγωγή σε ανώτερα ερευνητικά προγράμματα και επαγγέλματα που απαιτούν υψηλές δεξιότητες.

ISCED 5b: Προγράμματα τριτοβάθμιας εκπαίδευσης τα οποία έχουν πρακτικό προσανατολισμό και σχετίζονται με συγκεκριμένο επάγγελμα, τα οποία δεν παρέχουν άμεση πρόσβαση σε ανώτερα ερευνητικά προγράμματα.

ISCED 6: Δεύτερος κύκλος τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, που οδηγεί στην απόκτηση διπλώματος ερευνητή υψηλού επιπέδου.

Πηγή: Στατιστική Υπηρεσία Κύπρου και Eurostat.

2.1.4.1. Δημόσια ιδρύματα τριτοβάθμιας εκπαίδευσης

Υπάρχουν τέσσερα δημόσια ιδρύματα τριτοβάθμιας εκπαίδευσης (μη πανεπιστημιακής) τα οποία προσφέρουν προγράμματα στη δασονομία, τις επισιτιστικές τέχνες και άλλα επαγγέλματα. Τα ιδρύματα αυτά, που λειτουργούν υπό την εποπτεία του αρμόδιου υπουργείου ή οργανισμού, είναι τα ακόλουθα:

- (α) Ανώτερο Ξενοδοχειακό Ινστιτούτο Κύπρου που λειτουργεί υπό την αιγίδα του ΥΕΚΑ,
- (β) Δασικό Κολέγιο που λειτουργεί υπό την αιγίδα του Υπουργείου Γεωργίας, Φυσικών Πόρων και Περιβάλλοντος (ΥΓΦΠΠ),
- (γ) Σχολή Ξεναγών που λειτουργεί (όποτε παρίσταται ανάγκη) υπό την αιγίδα του Κυπριακού Οργανισμού Τουρισμού,
- (δ) Αστυνομική Ακαδημία Κύπρου που λειτουργεί υπό την αιγίδα του Υπουργείου Δικαιοσύνης και Δημόσιας Τάξης.

Τα βασικά προσόντα εισαγωγής που απαιτούνται από τα δημόσια ιδρύματα τριτοβάθμιας εκπαίδευσης είναι η συμπλήρωση των 12 χρόνων της δημοτικής και μέσης εκπαίδευσης, που πιστοποιείται με το απολυτήριο του λυκείου ή της τεχνικής σχολής. Η επιλογή των υποψηφίων βασίζεται στην επιτυχία του καθενός στις παγκύπριες εξετάσεις. Σε ορισμένες περιπτώσεις απαιτείται επίσης να επιτύχουν σε προφορική εξέταση.

Οι Κύπριοι φοιτητές και οι φοιτητές από άλλα κράτη μέλη της ΕΕ δεν πληρώνουν δίδακτρα. Σε ορισμένα ιδρύματα, όλοι οι φοιτητές λαμβάνουν δωρεάν διαμονή και σίτιση. Οι αλλοδαποί φοιτητές υποχρεούνται να πληρώνουν δίδακτρα για τη φοίτησή τους στα εν λόγω ιδρύματα. Τα δίδακτρα κυμαίνονται μεταξύ €3.700 και €4.500 ετησίως. Όλα τα δίδακτρα καταβάλλονται στο ίδρυμα.

Οι σπουδές οργανώνονται σε προγράμματα που οδηγούν στην απόκτηση διπλώματος, τα οποία περιλαμβάνουν διάφορες ειδικότητες. Το αρμόδιο υπουργείο κάθε ιδρύματος εγκρίνει το εκάστοτε πρόγραμμα, αν και σε μεγάλο βαθμό ο σχεδιασμός των αναλυτικών προγραμμάτων γίνεται από τα ίδια τα ιδρύματα. Τα προγράμματα παρέχουν βασικές επαγγελματικές σπουδές και πρακτική κατάρτιση.

Οι φοιτητές αξιολογούνται με γραπτές εξετάσεις που διεξάγονται στο τέλος, αλλά συχνά και στο μέσο του εξαμήνου. Οι επιδόσεις τους σε εργαστήρια, σχεδιασμό έργου (πρότζεκτ) και πρακτική κατάρτιση, αξιολογούνται και περιλαμβάνονται στην τελική βαθμολόγηση. Η επιτυχής ολοκλήρωση του προγράμματος, το οποίο διαρκεί 2-3 χρόνια, οδηγεί στην απόκτηση πτυχίου ή ανώτερου διπλώματος που απονέμει το ίδρυμα.

Ανάλογα με τις απαιτήσεις της εκάστοτε θέσης απασχόλησής τους, οι εκπαιδευτές του ιδρύματος πρέπει να κατέχουν κατάλληλο δίπλωμα στον τομέα εξειδίκευσής τους ή πτυχίο σχετικό με το θέμα που διδάσκουν. Απαιτείται επίσης

επαγγελματική εμπειρία στον τομέα εξειδίκευσής τους. Η προϋπηρεσιακή κατάρτιση συνήθως δεν είναι απαραίτητη. Η συνεχής ενδοϋπηρεσιακή κατάρτιση των εκπαιδευτών ΕΕΚ στα δημόσια ιδρύματα είναι μεν συνήθης πρακτική, αλλά έχει προαιρετικό χαρακτήρα.

2.1.4.2. *Ιδιωτικά ιδρύματα τριτοβάθμιας εκπαίδευσης*

Τα ιδιωτικά ιδρύματα τριτοβάθμιας εκπαίδευσης παρέχουν ευρύ φάσμα ακαδημαϊκών και επαγγελματικών προγραμμάτων σπουδών σε διάφορα επίπεδα (μονοετές ή διετές δίπλωμα, τριετές ανώτερο δίπλωμα, τετραετές πτυχίο «Bachelor» και μονοετές ή διετές μεταπτυχιακό) στα ακόλουθα πεδία: γραμματειακές σπουδές, αισθητική, μαγειρική, μουσική-τέχνη και θέατρο, γραφιστική, τουρισμό και ξενοδοχειακή διοίκηση, ηλεκτρονικοί υπολογιστές, κοινωνικές επιστήμες, εκπαίδευση, επιχειρηματικές σπουδές και μηχανική. Η γλώσσα διδασκαλίας για τα περισσότερα προγράμματα σπουδών είναι η αγγλική, γεγονός που προσελκύει εκπαιδευτές και φοιτητές από άλλες χώρες.

Όλα τα ιδιωτικά ιδρύματα τριτοβάθμιας εκπαίδευσης είναι εγγεγραμμένα στο ΥΠΠ. Κάθε ίδρυμα καθορίζει το ίδιο τους κανονισμούς λειτουργίας, τα απαιτούμενα προσόντα εισαγωγής, τις μεθόδους αξιολόγησης, τους τίτλους που απονέμονται, τις αμοιβές των εκπαιδευτικών και τα δίδακτρα, που κατόπιν εγκρίνονται από το ΥΠΠ.

Οι διδάσκοντες στα ιδιωτικά ιδρύματα τριτοβάθμιας εκπαίδευσης κατέχουν συνήθως τον αντίστοιχο τίτλο για το επίπεδο που διδάσκουν, ή και ανώτερο. Παρόλο που η επαγγελματική πείρα και η προϋπηρεσιακή κατάρτιση δεν αποτελούν προϋπόθεση πρόσληψης, τα κολέγια τα θεωρούν επιπρόσθετα προσόντα. Η συνεχιζόμενη ενδοϋπηρεσιακή κατάρτιση των διδασκόντων στα ιδιωτικά κολέγια είναι προαιρετική.

2.2. Άλλες μορφές παροχής κατάρτισης

Οι άλλες μορφές παροχής ΕΕΚ αφορούν προγράμματα που δεν οδηγούν στην απόκτηση τυπικών επαγγελματικών προσόντων, αλλά στην επαγγελματική ανάπτυξη και επικαιροποίηση συγκεκριμένων δεξιοτήτων, και απευθύνονται σε ενηλίκους, εργαζομένους, ανέργους και άλλες ομάδες που απειλούνται με αποκλεισμό από την αγορά εργασίας.

2.2.1. Κατάρτιση για εργαζομένους

Οι κύριοι φορείς που προωθούν την παροχή κατάρτισης για εργαζομένους είναι η ΑνΑΔ, το ΥΠΠ, το ΥΕΚΑ και άλλα υπουργεία και δημόσια ιδρύματα. Επιπλέον, ιδιωτικά ιδρύματα, όπως κολέγια, ιδρύματα κατάρτισης, οργανισμοί παροχής

συμβουλών και επιχειρήσεις παρέχουν διάφορα προγράμματα για ενήλικους, πολλά εκ των οποίων δεν επιχορηγούνται από την ΑνΑΔ.

2.2.1.1. Αρχή Ανάπτυξης Ανθρώπινου Δυναμικού

Η παροχή προγραμμάτων κατάρτισης για εργαζομένους έχει ενθαρρυνθεί και ενισχυθεί κυρίως μέσα από την έγκριση και την επακόλουθη επιχορήγηση δραστηριοτήτων κατάρτισης από την ΑνΑΔ, έναν ημικρατικό οργανισμό τα έσοδα του οποίου προέρχονται από το τέλος ανάπτυξης ανθρώπινου δυναμικού που καταβάλλουν όλες οι επιχειρήσεις. Οι δημόσιοι υπάλληλοι και οι αυτοαπασχολούμενοι εξαιρούνται από τη σφαίρα αρμοδιοτήτων της ΑνΑΔ. Η ΑνΑΔ διοικείται από 13μελές Διοικητικό Συμβούλιο που αποτελείται από εκπροσώπους της Κυβέρνησης, των εργοδοτικών και συνδικαλιστικών οργανώσεων.

Τα προγράμματα κατάρτισης εφαρμόζονται από δημόσια και ιδιωτικά ιδρύματα και επιχειρήσεις. Προϋπόθεση για την έγκρισή τους είναι να πληρούν τα κριτήρια που θέτει η ΑνΑΔ. Μια σημαντική εξέλιξη όσον αφορά τους εκπαιδευτές είναι η σταδιακή εισαγωγή συστήματος αξιολόγησης και πιστοποίησης των παρόχων κατάρτισης. Μέσα από το σύστημα αυτό, που αναμένεται να ολοκληρωθεί μέχρι το τέλος του 2012, οι εκπαιδευτές, τα ιδρύματα και οι υποδομές επαγγελματικής κατάρτισης αξιολογούνται με ειδικά κριτήρια για να διασφαλιστεί ότι είναι επιλέξιμοι για πιστοποίηση.

Όσον αφορά την παροχή κατάρτισης, η ΑνΑΔ επιχορηγεί διάφορα προγράμματα κατάρτισης που απευθύνονται κυρίως σε εργαζομένους:

- (α) τα μονοεπιχειρησιακά προγράμματα αρχικής και συνεχιζόμενης κατάρτισης στην Κύπρο παρέχουν ενδοεπιχειρησιακή κατάρτιση στους εργαζομένους με στόχο την κάλυψη των συγκεκριμένων αναγκών μιας επιχείρησης. Κατά το 2011, επιχορηγήθηκαν 3.394 προγράμματα με 33.273 συμμετέχοντες και συνολικές δαπάνες € 4.193.764.
- (β) Τα μονοεπιχειρησιακά προγράμματα συνεχιζόμενης κατάρτισης στο εξωτερικό αποσκοπούν στην κατάρτιση και ανάπτυξη των εργαζομένων της επιχείρησης στο εξωτερικό με στόχο την κάλυψη των συγκεκριμένων αναγκών της επιχείρησης. Κατά το 2011, επιχορηγήθηκαν 1.038 προγράμματα με 1.038 συμμετέχοντες και συνολικές δαπάνες € 2.072.593.
- (γ) Τα πολυεπιχειρησιακά προγράμματα συνεχιζόμενης κατάρτισης παρέχουν συνεχιζόμενη κατάρτιση για κάλυψη των αναγκών κατάρτισης των εργαζομένων μέσα από τη συμμετοχή τους σε προγράμματα κατάρτισης που εφαρμόζονται από δημόσια ή ιδιωτικά ιδρύματα και οργανισμούς κατάρτισης. Κατά το 2011, επιχορηγήθηκαν 1.467 προγράμματα με 19.760 συμμετέχοντες και συνολικές δαπάνες € 4.728.694.

- (δ) Τα πολυεπιχειρησιακά προγράμματα συνεχιζόμενης κατάρτισης υψηλής προτεραιότητας σημασίας παρέχουν συνεχιζόμενη κατάρτιση για κάλυψη των αναγκών κατάρτισης των εργαζομένων μέσα από τη συμμετοχή τους σε προγράμματα κατάρτισης που εφαρμόζονται από δημόσια ή ιδιωτικά ιδρύματα και οργανισμούς κατάρτισης σε θέματα ζωτικής σημασίας. Κατά το 2011, επιχορηγήθηκαν 72 προγράμματα με 1.230 συμμετέχοντες και συνολικές δαπάνες € 1.797.491.
- (ε) Τα πολυεπιχειρησιακά προγράμματα συνεχιζόμενης κατάρτισης στο εξωτερικό αποσκοπούν στη βελτίωση και τον εμπλουτισμό των γνώσεων και δεξιοτήτων των υψηλόβαθμων στελεχών των επιχειρήσεων μέσα από τη μεταφορά τεχνογνωσίας και την απόκτηση πρακτικών γνώσεων και εμπειριών από αντίστοιχες επιτυχημένες μονάδες σε χώρες του εξωτερικού. Κατά το 2011, επιχορηγήθηκε 1 πρόγραμμα με 16 συμμετέχοντες και συνολικές δαπάνες €44.511.

2.2.1.2. Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού

Το ΥΠΠ παρέχει συνεχή εκπαίδευση και κατάρτιση σε εργαζομένους μέσω των μονοετών προγραμμάτων των απογευματινών και βραδινών τμημάτων των τεχνικών σχολών και είναι υπεύθυνο για την κατάρτιση των καθηγητών μέσης εκπαίδευσης.

Στο πλαίσιο των απογευματινών και βραδινών τμημάτων των τεχνικών σχολών, η διεύθυνση ΜΤΕΕ του ΥΠΠ προσφέρει μονοετή προγράμματα που οδηγούν στην απόκτηση πιστοποιητικού. Στόχος των εν λόγω προγραμμάτων είναι να παρέχουν συνεχιζόμενη εκπαίδευση και κατάρτιση σε εργαζομένους και να εμπλουτίζουν τις γνώσεις και τις δεξιότητές τους, ώστε να μπορούν να ανταποκρίνονται αποτελεσματικότερα στις σύγχρονες απαιτήσεις της αγοράς εργασίας. Για τη συμμετοχή στα παραπάνω προγράμματα δεν απαιτούνται συγκεκριμένα προσόντα, ενώ συνήθως οι μέθοδοι διδασκαλίας ποικίλλουν ανάλογα με το πρόγραμμα.

2.2.1.3. Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων

Το ΥΕΚΑ είναι υπεύθυνο για το ΚΕΠΑ, το οποίο προσφέρει θεματικά προγράμματα μικρής διάρκειας για εργαζομένους, με έμφαση στα τεχνικά επαγγέλματα και τη διοίκηση επιχειρήσεων, και για το Ανώτερο Ξενοδοχειακό Ινστιτούτο Κύπρου, το οποίο προσφέρει προγράμματα αναβάθμισης γνώσεων και δεξιοτήτων σε εργαζομένους στον ξενοδοχειακό τομέα και τον τομέα της εστίασης.

2.2.1.4. Υπουργείο Γεωργίας, Φυσικών Πόρων και Περιβάλλοντος

Το ΥΓΦΠΠ έχει την ευθύνη για την κατάρτιση των γεωργών που παρέχεται από τα κέντρα γεωργικής εκπαίδευσης του Τμήματος Γεωργίας.

Κατά το 2010, οργανώθηκαν από τα κέντρα γεωργικής εκπαίδευσης 26 προγράμματα συνολικής διάρκειας 74 ημερών, όπου συμμετείχαν 670 γεωργοί. Επιπλέον, οργανώθηκαν 23 προγράμματα οικοτεχνίας-χειροτεχνίας, όπως καλαθοπλεκτική, κεντητική, υφαντική και άλλα, όπου συμμετείχαν 274 αγρότισσες. Λειτουργεί επίσης σύστημα μαθητείας σε ευρύ φάσμα θεμάτων. Για άτομα κάτω των 40 ετών χορηγείται ημερήσιο επίδομα € 20 για κάθε ημέρα κατάρτισης. Κατά το 2010, εφαρμόστηκαν εννέα σχέδια διάρκειας 29 ημερών, όπου συμμετείχαν 90 νεαροί αγρότες, ορισμένοι εκ των οποίων δεν δικαιούνταν χορηγία. Κατά το 2010, οι δαπάνες ανήλθαν σε € 6.072.

Το ΥΓΦΠΠ είναι επίσης υπεύθυνο για την κατάρτιση των δασονόμων και αποφοίτων δασοπονίας που παρέχεται από το Δασικό Κολέγιο.

2.2.1.5. Κυπριακή Ακαδημία Δημόσιας Διοίκησης

Η Κυπριακή Ακαδημία Δημόσιας Διοίκησης (ΚΑΔΔ), ο προϋπολογισμός της οποίας για το 2011 ήταν €1.521.637, αποτελεί το κέντρο μάθησης και ανάπτυξης των δημοσίων υπαλλήλων στην Κύπρο. Ιδρύθηκε το 1991 και υπάγεται στην Υπηρεσία Δημόσιας Διοίκησης και Προσωπικού του Υπουργείου Οικονομικών. Γενικός στόχος της ΚΑΔΔ είναι η συμβολή στη συνεχή βελτίωση της Κυπριακής δημόσιας υπηρεσίας μέσω μαθησιακών δραστηριοτήτων στο ευρύτερο πεδίο της διοίκησης, των προγραμμάτων οργανωσιακής ανάπτυξης και της εφαρμοσμένης έρευνας.

Τα κύρια προγράμματα και δραστηριότητες της ΚΑΔΔ συνίστανται στα εξής:

- (α) ανάπτυξη μαθησιακής ικανότητας στους οργανισμούς δημόσιας υπηρεσίας μέσω της σύστασης «πυρήνα μάθησης» σε κάθε οργανισμό για τη συστηματική διαχείριση των ενδοοργανωσιακών δραστηριοτήτων μάθησης,
- (β) ανάπτυξη προσωπικών και διαπροσωπικών δεξιοτήτων,
- (γ) εισαγωγική κατάρτιση νεοεισερχόμενων υπαλλήλων,
- (δ) παροχή προγραμμάτων κατάρτισης της ΕΕ,
- (ε) παροχή προγραμμάτων κατάρτισης για δημόσιους λειτουργούς ξένων χωρών,
- (στ) εφαρμογή του Κοινού Πλαισίου Αξιολόγησης (ΚΠΑ)—εργαλείου διαχείρισης της ποιότητας για την αυτοαξιολόγηση των οργανισμών δημόσιας υπηρεσίας,
- (ζ) σχεδιασμός και οργάνωση εργαστηρίων σχετικά με ένα ευρύ φάσμα διοικητικών δεξιοτήτων,
- (η) προγράμματα χρηματοδοτούμενα από την ΕΕ.

2.2.1.6. Υπουργείο Υγείας

Το Υπουργείο Υγείας έχει την ευθύνη για την κατάρτιση των νοσηλευτών του δημοσίου τομέα, που παρέχεται από τη Νοσηλευτική Σχολή.

2.2.1.7. Υπουργείο Δικαιοσύνης και Δημόσιας Τάξης

Το Υπουργείο Δικαιοσύνης και Δημόσιας Τάξης είναι αρμόδιο για την κατάρτιση των αξιωματικών που παρέχεται από την Αστυνομική Ακαδημία Κύπρου. Η Αστυνομική Ακαδημία παρέχει επίσης μερική κατάρτιση για τη χρήση υπολογιστών στα μέλη του αστυνομικού σώματος. Τα μαθήματα, που διδάσκονται από εξειδικευμένους εκπαιδευτές τους οποίους διορίζει το ΥΠΠ, διεξάγονται στο εργαστήριο πληροφορικής της Αστυνομικής Ακαδημίας. Τα προγράμματα διεξάγονται από το φθινόπωρο μέχρι το καλοκαίρι του επόμενου έτους.

2.2.1.8. Ίδρυμα Διαχείρισης Ευρωπαϊκών Προγραμμάτων Διά Βίου Μάθησης

Το ίδρυμα αποτελεί τον φορέα μέσω του οποίου προωθείται στην Κύπρο η διαχείριση των εκπαιδευτικών προγραμμάτων και οι στόχοι και οι πολιτικές της ΕΕ στον τομέα της εκπαίδευσης και κατάρτισης. Προς τον σκοπό αυτό, το Ίδρυμα επιχορηγεί με κονδύλια της Ευρωπαϊκής Επιτροπής εκπαιδευτικά ιδρύματα και οργανισμούς που δραστηριοποιούνται στον τομέα αυτό, όπως επίσης εκπαιδευτικούς, μαθητές, σπουδαστές, εκπαιδευτές και εκπαιδευόμενους.

Σύμφωνα με το Ίδρυμα, το 2011, το ποσό που εγκρίθηκε για τη χρηματοδότηση δραστηριοτήτων του προγράμματος κινητικότητας Leonardo da Vinci ανήλθε σε € 960.034. Με το εν λόγω ποσό χρηματοδοτήθηκε η συμμετοχή σε προγράμματα κινητικότητας και κατάρτισης 345 εκπαιδευόμενων στην ΕΕΚ (σε σύγκριση με 237 το 2010). Επιπλέον, 43 διδάσκοντες και εκπαιδευτές (σε σύγκριση με 51 το 2010) και 38 επιχειρήσεις/οργανισμοί (σε σύγκριση με 25 το 2010) συμμετείχαν σε προγράμματα κινητικότητας στην ΕΕΚ.

2.2.2. Κατάρτιση για ανέργους

Τα τελευταία χρόνια, η παροχή κατάρτισης σε ανέργους καθίσταται ζωτικής σημασίας για την αντιμετώπιση των επιπτώσεων της οικονομικής κρίσης. Η διάθεση των πόρων επαναπροσανατολίστηκε προς την κατεύθυνση της πρόληψης και μείωσης της ανεργίας. Οι κύριοι φορείς που προωθούν την παροχή κατάρτισης για ανέργους είναι η ΑνΑΔ, σε συνεργασία με το ΥΕΚΑ, το ίδιο το ΥΕΚΑ και το ΥΠΠ.

2.2.2.1. Αρχή Ανάπτυξης Ανθρώπινου Δυναμικού

Η ΑνΑΔ παρέχει τα ακόλουθα προγράμματα κατάρτισης:

- (α) Σχέδιο με στόχο τη βελτίωση της απασχολησιμότητας των ανέργων. Συγχρηματοδοτείται από το ΕΚΤ για την προγραμματική περίοδο 2007-13. Αποσκοπεί στη βελτίωση της απασχολησιμότητας των ανέργων μέσα από την παροχή ευκαιριών συμμετοχής σε προγράμματα κατάρτισης και απόκτησης εργασιακής εμπειρίας. Τα προγράμματα παρέχονται δωρεάν και οι συμμετέχοντες λαμβάνουν επίδομα. Κατά το 2011, η ΑνΑΔ επιχορήγησε τη συμμετοχή 692 ανέργων σε 50 προγράμματα κατάρτισης και τη συμμετοχή 163 ατόμων σε προγράμματα απόκτησης εργασιακής εμπειρίας. Οι συνολικές δαπάνες ανήλθαν σε €2.044.144.
- (β) Προγράμματα κατάρτισης για την αναβάθμιση των δεξιοτήτων των ανέργων. Καλύπτουν σημαντικές οριζόντιες και εξειδικευμένες δεξιότητες, με στόχο την παραγωγική επανένταξη των ατόμων στην απασχόληση. Τα προγράμματα παρέχονται δωρεάν σε ανέργους, ενώ δίδεται προτεραιότητα στους μακροχρόνια ανέργους. Κατά τη διάρκεια των προγραμμάτων καταβάλλεται επίδομα κατάρτισης στους συμμετέχοντες από την ΑνΑΔ. Κατά το 2011, η ΑνΑΔ επιχορήγησε την κατάρτιση 854 ανέργων και οι συνολικές δαπάνες ανήλθαν σε € 516.622.
- (γ) Ταχύρρυθμα προγράμματα αρχικής κατάρτισης: είναι πολυεπιχειρησιακά προγράμματα αρχικής κατάρτισης τα οποία διοργανώνονται από την ΑνΑΔ με στόχο την κάλυψη των αναγκών σε τομείς που παρουσιάζουν ελλείψεις προσωπικού, μέσα από τη θεωρητική και πρακτική κατάρτιση σε επαγγέλματα για τα οποία υπάρχει ζήτηση. Η ΑνΑΔ καλύπτει όλα τα έξοδα των προγραμμάτων. Επίσης, καταβάλλεται στους συμμετέχοντες εβδομαδιαίο επίδομα κατάρτισης. Κατά το 2011, από τα προγράμματα αυτά επωφελήθηκαν 392 άτομα και οι συνολικές δαπάνες ανήλθαν σε €1.067.252.
- (δ) Τα προγράμματα κατάρτισης για νεοπροσληφθέντες αποφοίτους τριτοβάθμιας εκπαίδευσης αποσκοπούν στη βελτίωση της οργάνωσης και διοίκησης των επιχειρήσεων και οργανισμών μέσα από την πρόσληψη και κατάρτιση νέων αποφοίτων πανεπιστημίων και άλλων ιδρυμάτων τριτοβάθμιας εκπαίδευσης. Η ΑνΑΔ καταβάλλει οικονομική ενίσχυση στους εργοδότες για την παροχή ενδοεπιχειρησιακών προγραμμάτων κατάρτισης διάρκειας έξι μηνών. Τα προγράμματα ενισχύονται με τη συμμετοχή και σε άλλες δραστηριότητες κατάρτισης. Κατά το 2011, επιχορηγήθηκαν 544 συμμετέχοντες και οι συνολικές δαπάνες ανήλθαν σε € 4.641.445.
- (ε) Τοποθέτηση και κατάρτιση ανέργων Κυπρίων και υπηκόων άλλων χωρών-μελών της ΕΕ για την πλήρωση δεδηλωμένων κενών θέσεων εργασίας ή/και αντικατάσταση προσωρινά απασχολούμενων αλλοδαπών από τρίτες χώρες. Το πρόγραμμα παρέχει κίνητρα σε εργοδότες, με τη μορφή χορηγιών και

καθοδήγησης, για την πρόσληψη και εξατομικευμένη κατάρτιση ανέργων. Από 1ης Μαρτίου 2012, το πρόγραμμα απευθύνεται αποκλειστικά σε μακροχρόνια ανέργους. Κατά το 2011, από τα προγράμματα αυτά επωφελήθηκαν 683 άτομα και οι συνολικές δαπάνες ανήλθαν σε €3.154.861.

2.2.2.2. Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού

Στο πλαίσιο των απογευματινών και βραδινών τμημάτων των τεχνικών σχολών, η Διεύθυνση Μέσης Τεχνικής και Επαγγελματικής Εκπαίδευσης του ΥΠΠ προσφέρει μονοετή προγράμματα που οδηγούν στην απόκτηση πιστοποιητικού.

Ένας από τους στόχους των προγραμμάτων αυτών είναι να προσφέρουν συνεχιζόμενη εκπαίδευση και κατάρτιση σε ανέργους, ώστε να τους βοηθήσουν να επανενταχθούν στην αγορά εργασίας σε τομείς όπου υπάρχουν ελλείψεις ειδικευμένων εργατών. Συνεπώς, τα προγράμματα αυτά βοηθούν στην κάλυψη των αναγκών της οικονομίας σε εργατικό δυναμικό, τόσο σε επίπεδο ποιότητας όσο και ποσότητας. Για τη συμμετοχή στα παραπάνω προγράμματα δεν απαιτούνται συγκεκριμένα προσόντα, ενώ οι μέθοδοι διδασκαλίας ποικίλλουν ανάλογα με το πρόγραμμα.

2.2.3. Κατάρτιση για άλλες ομάδες που απειλούνται με αποκλεισμό από την αγορά εργασίας

Τα προγράμματα κατάρτισης για ομάδες που απειλούνται με αποκλεισμό από την αγορά εργασίας, όπως οικονομικά αδρανείς γυναίκες, δικαιούχοι επιδομάτων πρόνοιας, αρχηγοί μονογονεϊκών οικογενειών, άτομα που εγκαταλείπουν πρόωρα το σχολείο, άτομα με αναπηρία και αιτούντες άσυλο, παρέχονται κυρίως από το ΥΕΚΑ, το ΥΠΠ, την ΑνΑΔ και άλλα υπουργεία.

2.2.3.1. Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων

Το Κέντρο Επαγγελματικής Αποκατάστασης Αναπήρων παρέχει εξειδικευμένα προγράμματα για άτομα με αναπηρίες για απόκτηση επαγγελματικών δεξιοτήτων, τα οποία προωθούνται από το ΥΕΚΑ. Παρέχει κατάρτιση και προσφέρει ευκαιρίες απασχόλησης στις ακόλουθες ειδικότητες: δερμάτινα είδη/κατασκευή υποδημάτων, βιομηχανία επίπλου/ξυλουργική, κατασκευή σκούπας, πλέξιμο, ραπτική/κέντημα. Το ΥΕΚΑ καταβάλλει επίσης ειδικό επίδομα πέρα από το σύνηθες επίδομα κατάρτισης.

Το Τμήμα Κοινωνικής Ενσωμάτωσης Ατόμων με Αναπηρίες προσφέρει ένα πρόγραμμα επαγγελματικής κατάρτισης για άτομα με αναπηρίες που αποσκοπεί στη διεύρυνση των ευκαιριών κατάρτισής τους σε ειδικότητες και επίπεδα που δεν προσφέρονται από το Κέντρο Επαγγελματικής Αποκατάστασης Αναπήρων. Το πρόγραμμα αυτό καλύπτει τις δαπάνες κατάρτισης σε κατάλληλο ίδρυμα κατάρτισης ή επιχείρηση με βάση ειδικά προγράμματα, ώστε να διευκολύνεται η

πρόσληψη και η επαγγελματική ανέλιξη των ατόμων με αναπηρίες. Κατά το 2011, καταρτίστηκαν 16 άτομα και οι δαπάνες ανήλθαν σε € 9.855.

Οι Υπηρεσίες Κοινωνικής Ευημερίας δρομολόγησαν το έργο «Εργασιακή και Κοινωνική Ενεργοποίηση Ατόμων που ανήκουν στις Ευάλωτες Ομάδες μέσω της Ανάπτυξης Κοινωνικών Δεξιοτήτων και άλλων Δραστηριοτήτων», το οποίο συγχρηματοδοτείται από το ΕΚΤ για την προγραμματική περίοδο 2007-13. Στόχος του έργου είναι η παροχή κατάρτισης σε κοινωνικές δεξιότητες σε ευάλωτες ομάδες (όπως άτομα ηλικίας 15-24 ετών ή άνω των 50 ετών, μόνους γονείς, δικαιούχους επιδομάτων πρόνοιας, πρώην φυλακισμένους και άτομα με αναπηρίες) και η επανένταξή τους στην αγορά εργασίας. Αναμένεται η συμμετοχή 1.300 ατόμων στο πρόγραμμα, ο συνολικός προϋπολογισμός του οποίου για την περίοδο 2011-15 ανέρχεται σε €2.385.979.

2.2.3.2. Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού

Στο πλαίσιο των απογευματινών και βραδινών τμημάτων των Τεχνικών Σχολών, η Διεύθυνση Μέσης Τεχνικής και Επαγγελματικής Εκπαίδευσης του ΥΠΠ προσφέρει μονοετή προγράμματα που οδηγούν στην απόκτηση πιστοποιητικού.

Ένας από τους στόχους των προγραμμάτων αυτών είναι να προσφέρουν συνεχιζόμενη εκπαίδευση και κατάρτιση σε ειδικές ομάδες ατόμων που απειλούνται με αποκλεισμό από την αγορά εργασίας. Στο πλαίσιο αυτό, παρέχονται ειδικά προγράμματα για κρατούμενους στις κεντρικές φυλακές της Λευκωσίας, που αποσκοπούν στην επανένταξή τους στην αγορά εργασίας. Στο πλαίσιο των προγραμμάτων αυτών παρέχονται μαθήματα μαγειρικής, γραφιστικής, ξυλογλυπτικής και επιπλοποιίας, και σχεδίασης με χρήση του προγράμματος AUTOCAD.

2.2.3.3. Αρχή Ανάπτυξης Ανθρώπινου Δυναμικού

Η ΑνΑΔ, με τη συγχρηματοδότηση του ΕΚΤ για την προγραμματική περίοδο 2007-13, υλοποιεί έργο που αποσκοπεί στη βελτίωση της απασχολησιμότητας του οικονομικά αδρανούς γυναικείου εργατικού δυναμικού μέσα από την παροχή ευκαιριών συμμετοχής σε προγράμματα κατάρτισης και απόκτησης εργασιακής εμπειρίας. Τα προγράμματα παρέχονται δωρεάν και οι συμμετέχοντες λαμβάνουν επίδομα. Κατά το 2011, η ΑνΑΔ επιχορήγησε τη συμμετοχή 406 γυναικών σε 27 προγράμματα κατάρτισης και 146 γυναικών σε προγράμματα απόκτησης εργασιακής εμπειρίας. Οι συνολικές δαπάνες ανήλθαν σε €1.035.592.

2.2.3.4. Υπουργείο Δικαιοσύνης και Δημόσιας Τάξης

Το Υπουργείο Δικαιοσύνης και Δημόσιας Τάξης (ΥΔΔΤ), σε συνεργασία με το ΥΠΠ και τον ιδιωτικό τομέα, προσφέρει μαθήματα και άλλα προγράμματα επαγγελματικής κατάρτισης σε κρατούμενους, σε εθελοντική βάση.

2.2.3.5. Υπουργείο Εσωτερικών

Με βάση την εθνική στρατηγική απασχόλησης και τις ανάγκες της αγοράς εργασίας γενικότερα, η στρατηγική μετανάστευσης αποσκοπεί στην ενσωμάτωση των νόμιμων μεταναστών στην κοινωνία κατά τρόπο που ενισχύει την κοινωνική συνοχή. Το σχέδιο δράσης για την ένταξη υπηκόων τρίτων χωρών περιλαμβάνει δράσεις σε διάφορους τομείς, όπως η εκπαίδευση, η επαγγελματική κατάρτιση, η εκμάθηση της ελληνικής γλώσσας, η υγεία, η πληροφόρηση κ.λπ.

2.2.4. Κατάρτιση για ενήλικους εν γένει

Τα Επιμορφωτικά Κέντρα του ΥΠΠ προσφέρουν ένα ευρύ φάσμα θεμάτων που αποσκοπούν στην ολόπλευρη ανάπτυξη της προσωπικότητας του κάθε ατόμου και στην κοινωνική, οικονομική και πολιτιστική πρόοδο των πολιτών, των κοινοτήτων και της κοινωνίας στην Κύπρο.

Υπάρχουν 400 επιμορφωτικά κέντρα στις αστικές και αγροτικές περιοχές που ελέγχει το κράτος, τα οποία υπάγονται διοικητικά στη Διεύθυνση Δημοτικής Εκπαίδευσης του ΥΠΠ. Προσφέρουν προγράμματα επιμόρφωσης σε περίπου 100 θέματα κάθε χρόνο, μεταξύ άλλων: τέχνες, λογοτεχνία, ηλεκτρονικοί υπολογιστές, ξένες γλώσσες, εκμάθηση ελληνικής για αλλοδαπούς, νοηματική γλώσσα, γυμναστική, λογιστική, δημόσιες σχέσεις, πρώτες βοήθειες, διακόσμηση χώρου, δακτυλογραφία, δημοσιογραφία, μαγειρική, ξυλογλυπτική, κοπτική/ραπτική, κεραμική/αγγειοπλαστική, μηχανική αυτοκινήτου, κηπουρική, οικοδομική, χειροποίητα κοσμήματα, φωτογραφία και χοροί.

Τα επιμορφωτικά κέντρα λειτουργούν από τον Νοέμβριο μέχρι το τέλος Μαΐου στις εγκαταστάσεις των δημόσιων σχολείων. Δεν απαιτούνται προσόντα για εισδοχή και οποιοσδήποτε άνω των 15 ετών μπορεί να παρακολουθήσει τα προγράμματα. Τα μαθήματα προσφέρονται μία φορά την εβδομάδα και είναι διάρκειας 90 λεπτών. Οι συμμετέχοντες στα προγράμματα καταβάλλουν ελάχιστα διδάκτρα και στο τέλος της χρονιάς λαμβάνουν πιστοποιητικό παρακολούθησης. Κατά το 2011, οι δαπάνες ανήλθαν σε € 2.239.326, συμπεριλαμβανομένων των μισθών των εκπαιδευτών.

Παράλληλα, τα επιμορφωτικά κέντρα οργανώνουν κάθε χρόνο, δωρεάν, περίπου 50 ειδικές τάξεις για διάφορες μειονεκτούσες ομάδες, όπως αναλφάβητους, κρατούμενους, άτομα τρίτης ηλικίας και άτομα με ειδικές ανάγκες.

Επιπλέον, τα κέντρα προσφέρουν ένα πρόγραμμα εκμάθησης της ελληνικής σε αλλοδαπούς, μετανάστες και άλλους ξενόγλωσσους κατοίκους της Κύπρου ηλικίας 15 ετών και άνω, το οποίο συγχρηματοδοτείται από το ΕΚΤ για την περίοδο 2010-15. Το πρόγραμμα αποτελείται από 50 διδακτικές συναντήσεις και η συμμετοχή είναι δωρεάν.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3.

Διαμόρφωση προσόντων ΕΕΚ

3.1. Συστήματα και πλαίσια προσόντων

Μέχρι πρόσφατα, η εφαρμογή των πλαισίων και των μηχανισμών για τη διαφάνεια των επαγγελματικών προσόντων και των συστημάτων αναγνώρισης των ικανοτήτων και επαγγελματικών προσόντων στην Κύπρο υπήρξε σχετικά περιορισμένη. Εντούτοις, η Κύπρος έχει δεσμευθεί να εισαγάγει τα σχετικά ευρωπαϊκά εργαλεία. Παρακάτω περιγράφεται συνοπτικά η πρόοδος που έχει επιτευχθεί όσον αφορά την εφαρμογή των συστημάτων και πλαισίων προσόντων.

3.1.1. Εφαρμογή Εθνικού Πλαισίου Προσόντων

Η ανάπτυξη Εθνικού Πλαισίου Προσόντων (NQF) που προωθεί την αναγνώριση των ακαδημαϊκών και επαγγελματικών προσόντων που αποκτήθηκαν στην Κύπρο αποτελεί προτεραιότητα της κυβέρνησης. Για να διευκολύνει τη διαδικασία, το υπουργικό συμβούλιο ενέκρινε τη σύσταση εθνικής επιτροπής, που αποτελείται από τους γενικούς διευθυντές του ΥΠΠ, του ΥΕΚΑ και της ΑνΑΔ.

Τον Φεβρουάριο του 2009, η εθνική επιτροπή διόρισε τεχνική επιτροπή, η οποία αφού εξέτασε τα παραδείγματα και τις ορθές πρακτικές άλλων ευρωπαϊκών χωρών, συνέταξε ενδιάμεση έκθεση για την ανάπτυξη εθνικού πλαισίου προσόντων στην Κύπρο. Η έκθεση ολοκληρώθηκε τον Μάρτιο του 2012 και θα αποτελέσει τη βάση για περαιτέρω διαβούλευση με τους ενδιαφερόμενους φορείς και άλλα εμπλεκόμενα μέρη.

Η τεχνική επιτροπή βρίσκεται στη διαδικασία διορισμού διεθνούς επιστημονικού συνεργάτη για τον αναλυτικό σχεδιασμό και την κατάρτιση έκθεσης αναφοράς. Επιπλέον, αναπτύσσονται οι περιγραφικοί δείκτες επιπέδων με στόχο την προσαρμογή τους στο εκπαιδευτικό σύστημα της Κύπρου. Το έργο για την εγκαθίδρυση εθνικού πλαισίου προσόντων στην Κύπρο αναμένεται να ολοκληρωθεί τον Ιούνιο του 2013.

Όσον αφορά τα ρυθμιζόμενα επαγγέλματα, η Κύπρος έχει μεταφέρει πλήρως τη νέα οδηγία 2005/36/ΕΚ στην εθνική νομοθεσία με τη θέσπιση οκτώ διαφορετικών νόμων: ενός για το γενικό σύστημα αναγνώρισης των ρυθμιζόμενων επαγγελμάτων και επτά άλλων για επτά επαγγέλματα (νοσοκόμου γενικής περίθαλψης, οδοντιάτρου, κτηνιάτρου, μαιίας/μαιευτήρα, αρχιτέκτονα, φαρμακοποιού και ιατρού).

Επιπλέον, η ανάπτυξη ενός συστήματος επαγγελματικών προσόντων που θα βασίζεται στην απόκτηση ικανοτήτων και θα αποτελεί αναπόσπαστο μέρος του μελλοντικού εθνικού πλαισίου προσόντων είναι στόχος με υψηλή

προτεραιότητα για την Κύπρο. Το σύστημα έχει εγκατασταθεί και υλοποιείται από την ΑνΑΔ σε δύο φάσεις. Κατά την πρώτη φάση, η οποία καλύπτει την περίοδο 2006-09, έχουν αναπτυχθεί πέντε πρότυπα επαγγελματικών προσόντων στο επίπεδο 2 στους οικονομικούς τομείς της ξενοδοχειακής/επισιτιστικής βιομηχανίας, των κατασκευών και του λιανικού εμπορίου για τα επαγγέλματα του τραπεζοκόμου, του μάγειρα, του υπαλλήλου υποδοχής, του οικοδόμου και του πωλητή.

Κατά τη δεύτερη φάση, η οποία καλύπτει την περίοδο 2007-15 και συγχρηματοδοτείται από το ΕΚΤ, έχουν αναπτυχθεί 67 νέα πρότυπα σε επαγγέλματα προτεραιότητας σε διάφορα επίπεδα. Τα πρότυπα καλύπτουν ένα ευρύ φάσμα επαγγελμάτων στους εξής τομείς: ξενοδοχειακός/επισιτιστικός κλάδος, χονδρικό και λιανικό εμπόριο, οικοδομικός κλάδος, μεταποιητική βιομηχανία, επιδιόρθωση οχημάτων, συστήματα και δίκτυα επικοινωνίας/ηλεκτρονικοί υπολογιστές, κομμωτική τέχνη και παροχή επαγγελματικής κατάρτισης. Τα νέα πρότυπα εξετάζονται από τις τομεακές τεχνικές επιτροπές επαγγελματικών προσόντων και εγκρίνονται από το διοικητικό συμβούλιο της ΑνΑΔ. Αναμένεται ότι κατά τη δεύτερη φάση θα δοθεί σε περίπου 7.000 άτομα η ευκαιρία να αναγνωρίσουν τα προσόντα τους με βάση τα νέα πρότυπα.

3.1.2. Εφαρμογή συστήματος πιστωτικών μονάδων

Το ευρωπαϊκό σύστημα μεταφοράς πιστωτικών μονάδων για την επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση (ECVET) αποτελεί μέρος του ευρύτερου έργου για την ανάπτυξη ευρωπαϊκής συνεργασίας στον τομέα της ΕΕΚ και συνιστά ένα από τα επιχειρησιακά της εργαλεία. Τον Σεπτέμβριο του 2011 συστάθηκε τεχνική επιτροπή για την ανάπτυξη και εφαρμογή του ECVET στην Κύπρο. Η επιτροπή αποτελείται από φορείς του δημοσίου και ιδιωτικού τομέα, όπως το ΥΠΠ, το ΥΕΚΑ, το Γραφείο Προγραμματισμού, την ΑνΑΔ, το ΚΕΠΑ, το Ίδρυμα Διαχείρισης Ευρωπαϊκών Προγραμμάτων Διά Βίου Μάθησης στην Κύπρο και ιδιωτικούς παρόχους ΕΕΚ. Παράλληλα, στο πλαίσιο της τρέχουσας μεταρρύθμισης των αναλυτικών προγραμμάτων της ΜΤΕΕ, εξετάζονται διάφορα πιλοτικά σχέδια για την εφαρμογή του ECVET που καταρτίστηκαν από τις αρμόδιες ευρωπαϊκές ομάδες εμπειρογνομώνων.

3.1.3. Διασφάλιση ποιότητας, πιστοποίηση και αναγνώριση

Δύο είναι οι αρμόδιοι φορείς για τη διασφάλιση της ποιότητας, την πιστοποίηση και την αναγνώριση:

- (α) το Κυπριακό Συμβούλιο Αναγνώρισης Τίτλων Σπουδών (ΚΥΣΑΤΣ), που είναι ανεξάρτητο σώμα, είναι η αρμόδια αρχή για την αναγνώριση των τίτλων σπουδών που απονέμονται από ιδρύματα ανώτερης ή ανώτατης εκπαίδευσης·

(β) το Συμβούλιο Εκπαιδευτικής Αξιολόγησης και Πιστοποίησης (ΣΕΚΑΠ) είναι ανεξάρτητο σώμα που συμβουλεύει τον Υπουργό Παιδείας και Πολιτισμού για ζητήματα σχετικά με την ίδρυση, τον έλεγχο και τη λειτουργία των ιδρυμάτων τριτοβάθμιας εκπαίδευσης στην Κύπρο.

Το ΥΠΠ ασχολείται με τη θέσπιση νέας νομοθεσίας που έχει στόχο τη δημιουργία του Κυπριακού Φορέα Διασφάλισης και Πιστοποίησης Ποιότητας Εκπαίδευσης (ΚΥΦΔΠΠΕ). Ο ΚΥΦΔΠΠΕ, ο οποίος θα είναι αρμόδιος για την εξωτερική αξιολόγηση όλων των ιδρυμάτων τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, θα αντικαταστήσει τους υφιστάμενους ξεχωριστούς φορείς αξιολόγησης και πιστοποίησης και θα απλουστεύσει όλες τις διαδικασίες αξιολόγησης και πιστοποίησης, καθώς και το σύστημα διασφάλισης ποιότητας.

3.1.4. Europass

Το ΚΕΠΑ, τμήμα του ΥΕΚΑ, ορίστηκε ως το Εθνικό Κέντρο Ευρωδιαβατηρίου/ Europass (ΕΚΕ) Κύπρου. Συνεπώς είναι αρμόδιο για τον συντονισμό, τη διαχείριση και την προώθηση όλων των δραστηριοτήτων που σχετίζονται με τα διάφορα έγγραφα του Europass, καθώς και για την παροχή πληροφοριών σχετικά με τα έγγραφα και τη συνεργασία με άλλους οργανισμούς που δραστηριοποιούνται στους τομείς της κινητικότητας και της διαφάνειας των προσόντων.

Το ΕΚΕ Κύπρου, σε συνεργασία με το Ίδρυμα Διαχείρισης Ευρωπαϊκών Προγραμμάτων Διά Βίου Μάθησης στην Κύπρο, ενθαρρύνει όλους τους οργανισμούς που συμμετέχουν σε προγράμματα κινητικότητας να εκδίδουν έγγραφα κινητικότητας Europass. Κατά τη διάρκεια του 2011 εκδόθηκαν 221 τέτοια έγγραφα.

Επιπλέον, το 2011 το ΕΚΕ Κύπρου ήρθε σε επαφή με όλους σχεδόν τους ενδιαφερόμενους οργανισμούς, ιδιωτικούς και δημόσιους, για να προωθήσει τα έγγραφα Europass τα οποία έτσι να καταστούν προσβάσιμα σε όλους τους πολίτες. Περίπου το 80% των ανώτερων εκπαιδευτικών ιδρυμάτων εκδίδουν αυτόματα συμπλήρωμα διπλώματος Europass στους αποφοίτους. Το 2011, τα συμπληρώματα διπλώματος Europass που εκδόθηκαν ανήλθαν σε 3.903. Παράλληλα, δόθηκαν συμπληρώματα πιστοποιητικού Europass στους περισσότερους αποφοίτους τεχνικών σχολών και στους αποφοίτους των ταχύρρυθμων προγραμμάτων κατάρτισης του ΚΕΠΑ (1.431).

Το 2011, το ΕΚΕ Κύπρου διοργάνωσε 66 εργαστήρια, με τον αριθμό των συμμετεχόντων να φθάνει τους 773. Κατά τη διάρκεια των εργαστηρίων, οι συμμετέχοντες δημιούργησαν το δικό τους βιογραφικό σημείωμα Europass και τους δόθηκαν συμβουλές σχετικά με τη σύνταξη συνοδευτικών επιστολών και την επιτυχή αντιμετώπιση συνεντεύξεων εργασίας.

3.2. Πρόγνωση των αναγκών της αγοράς εργασίας

Η Κύπρος διαθέτει πολύχρονη εμπειρία στον τομέα της πρόγνωσης αναγκών σε δεξιότητες. Εκπονεί προβλέψεις κατά οικονομικούς τομείς και επαγγέλματα, με μεγάλο επίπεδο ανάλυσης, που περιλαμβάνουν τόσο τις αναπτυξιακές ανάγκες όσο και τη ζήτηση για αντικατάσταση.

Ο κύριος επίσημος μηχανισμός για την αξιολόγηση των αναγκών σε δεξιότητες λειτουργεί από την ΑνΑΔ. Το Υπουργείο Οικονομικών εκπονεί προβλέψεις για την ανάπτυξη της οικονομίας, οι οποίες περιλαμβάνουν ειδικές προβλέψεις για διάφορους τομείς της οικονομίας. Το ΥΠΠ είναι αρμόδιο για τον εντοπισμό των εκπαιδευτικών αναγκών καθώς και των αναγκών σε ειδικές δεξιότητες.

3.2.1. Αρχή Ανάπτυξης Ανθρώπινου Δυναμικού

Με στόχο τη συστηματική παροχή προγνώσεων για την απασχόληση, και τον εντοπισμό των ελλείψεων σε δεξιότητες, η ΑνΑΔ διεξάγει τις ακόλουθες έρευνες και μελέτες:

(α) Μακροχρόνιες τάσεις και προγνώσεις για την απασχόληση στην Κύπρο.

Η παροχή μακροχρόνιων προγνώσεων για την απασχόληση σε τομείς οικονομικής δραστηριότητας και επαγγέλματα αποτελεί καθιερωμένη πλέον δραστηριότητα της ΑνΑΔ. Η ΑνΑΔ παρέχει προβλέψεις απασχόλησης 10ετίας συστηματικά κάθε δύο με τρία χρόνια. Η πιο πρόσφατη σειρά προβλέψεων απασχόλησης για την Κύπρο ολοκληρώθηκε το 2010, καλύπτει την περίοδο 2010-20 και περιλαμβάνει προγνώσεις για την απασχόληση, τις αναπτυξιακές ανάγκες και τις μόνιμες αποχωρήσεις σε 46 τομείς οικονομικής δραστηριότητας και 200 περίπου επαγγέλματα, που καλύπτουν ολόκληρο το φάσμα της αγοράς εργασίας στην Κύπρο. Επιπλέον, η ΑνΑΔ συμμετέχει ενεργά σε πρωτοβουλίες και δράσεις που προωθούνται σε ευρωπαϊκό επίπεδο στο πλαίσιο του ευρωπαϊκού δικτύου Skillsnet για τις προγνώσεις αναγκών σε δεξιότητες.

(β) Ετήσια διερεύνηση για τον εντοπισμό αναγκών σε δεξιότητες με τη συμβολή των κοινωνικών εταίρων.

Η μελέτη παρέχει ετήσιες εκτιμήσεις για τον αριθμό των ατόμων που απαιτούνται για συγκεκριμένα επαγγέλματα κατά επαρχία. Στη βάση των εκτιμήσεων αυτών προωθούνται εισηγήσεις για την υλοποίηση πολυεπιχειρησιακών προγραμμάτων αρχικής κατάρτισης. Για τη μελέτη, συλλέγονται και αναλύονται οι απόψεις εργοδοτικών οργανώσεων, συνδικαλιστικών οργανώσεων, των επαρχιακών γραφείων εργασίας του ΥΕΚΑ και του Κυπριακού Οργανισμού Τουρισμού μέσα από ένα ειδικά σχεδιασμένο ερωτηματολόγιο.

- (γ) Μελέτη για τον εντοπισμό αναγκών σε πράσινες δεξιότητες.
Στη μελέτη της ΑνΑΔ «Εντοπισμός αναγκών σε πράσινες δεξιότητες στην κυπριακή οικονομία 2010-2013» (ΑνΑΔ, 2010α) προσδιορίζεται η πράσινη οικονομία της Κύπρου, γίνονται προβλέψεις των αναγκών απασχόλησης για τους τομείς οικονομικής δραστηριότητας και για τα επαγγέλματα της πράσινης οικονομίας και εντοπίζονται οι ανάγκες σε πράσινες δεξιότητες για την περίοδο 2010-13. Στη βάση των αποτελεσμάτων της μελέτης τέθηκε σε εφαρμογή ειδικό σχέδιο προώθησης των πράσινων δεξιοτήτων στην κυπριακή οικονομία.
- (δ) Μελέτη για τον εντοπισμό αναγκών απασχόλησης και κατάρτισης για αποτελεσματική διαχείριση του φυσικού αερίου στην Κύπρο.
Η ύπαρξη φυσικού αερίου στην αποκλειστική οικονομική ζώνη της Κύπρου, και οι διαφαινόμενες προοπτικές ανάπτυξης της κυπριακής οικονομίας από τη μελλοντική αξιοποίησή του, οδήγησαν την ΑνΑΔ, σε συνεργασία με το ΥΕΚΑ, στη διεξαγωγή ειδικής μελέτης με τίτλο «Έγκαιρος εντοπισμός αναγκών απασχόλησης και κατάρτισης για αποτελεσματική διαχείριση του φυσικού αερίου στην Κύπρο».
- (ε) Θεματολόγιο προτεραιοτήτων.
Η ΑνΑΔ καταρτίζει σε ετήσια βάση έγγραφο που περιέχει το θεματολόγιο προτεραιοτήτων για τα προγράμματα συνεχιζόμενης κατάρτισης που επιχορηγεί. Στη συνέχεια, εξετάζει, εγκρίνει ή απορρίπτει τα προγράμματα που υποβάλλονται, τα οποία πρέπει να συμμορφώνονται με τον οδηγό πολιτικής και διαδικασιών, και επιχορηγεί τα εγκεκριμένα προγράμματα.

Για τους φορείς διαμόρφωσης πολιτικής, οι μελέτες για την πρόγνωση των αναγκών σε δεξιότητες είναι χρήσιμες για την ανάπτυξη πολιτικών. Έτσι εξυπηρετείται η προσαρμογή των δημόσιων και ιδιωτικών οργανισμών που δραστηριοποιούνται στον τομέα του προγραμματισμού ανθρώπινου δυναμικού, των ατόμων που εμπλέκονται στον επαγγελματικό προσανατολισμό – όπως σύμβουλοι επαγγελματικού προσανατολισμού και σύμβουλοι απασχόλησης μέσης εκπαίδευσης – και του ευρύτερου κοινού στη μελλοντική κατάσταση της αγοράς εργασίας. Για τον σκοπό αυτό, όλες οι έρευνες και μελέτες γνωστοποιούνται σε πολλούς ενδιαφερόμενους φορείς. Παράλληλα, οργανώνονται ειδικές διαλέξεις για συμβούλους επαγγελματικού προσανατολισμού και συμβούλους απασχόλησης μέσης εκπαίδευσης, μαθητές και γονείς.

3.2.2. Υπουργείο Οικονομικών

Το Υπουργείο Οικονομικών εκπονεί προγνώσεις για την ανάπτυξη της οικονομίας, οι οποίες περιλαμβάνουν την προστιθέμενη αξία, την παραγωγικότητα και την

απασχόληση σε όλους τους τομείς, και προβαίνει σε εισηγήσεις για τις αναγκαίες αλλαγές πολιτικής.

3.2.3. Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού

Το ΥΠΠ και ειδικότερα η Διεύθυνση μέσης τεχνικής και επαγγελματικής εκπαίδευσης έχει την ευθύνη για την εισαγωγή νέων κλάδων και ειδικοτήτων, το σχεδιασμό των αναλυτικών προγραμμάτων και τον εντοπισμό των αναγκών σε ειδικές δεξιότητες, με τη συμμετοχή των κοινωνικών εταίρων.

Η Διεύθυνση ΜΤΕΕ, με στόχο τη διεξαγωγή των παραπάνω εργασιών, λαμβάνοντας υπόψη τις αναπτυξιακές ανάγκες της κυπριακής οικονομίας και τις πιο πρόσφατες επιστημονικές και τεχνολογικές εξελίξεις, έχει αναπτύξει στενούς δεσμούς με όλους τους ενδιαφερόμενους φορείς, όπως υπουργεία και το γραφείο προγραμματισμού, τους κοινωνικούς εταίρους (εργοδοτικές και συνδικαλιστικές οργανώσεις), τους καθηγητές και τις ενώσεις τους, το Πανεπιστήμιο Κύπρου, το Παιδαγωγικό Ινστιτούτο και την ΑνΑΔ. Τα αποτελέσματα των μελετών της ΑνΑΔ λαμβάνονται επίσης υπόψη για τον σχεδιασμό των αναλυτικών προγραμμάτων.

Τα αναλυτικά προγράμματα αναθεωρούνται όποτε εντοπιστεί ανάγκη. Η προηγούμενη μεταρρύθμιση ολοκληρώθηκε το 2004. Στο πλαίσιο της εκπαιδευτικής μεταρρύθμισης, βρίσκεται σε εξέλιξη η αναθεώρηση των αναλυτικών προγραμμάτων, στη βάση μελέτης για την αναδιάρθρωση της ΜΤΕΕ. Για την εισαγωγή νέων κλάδων και ειδικοτήτων, λαμβάνονται υπόψη οι απόψεις όλων των ενδιαφερόμενων φορέων. Οι εκπαιδευτικοί της ΜΤΕΕ υποβάλλουν τις εισηγήσεις τους κάθε χρόνο.

Επιπλέον, το Κέντρο Εκπαιδευτικής Έρευνας και Αξιολόγησης του ΥΠΠ συμμετέχει στη διεθνή έρευνα για την αξιολόγηση των δεξιοτήτων των ενηλίκων (PIAAC – Programme on the international assessment of adult competences). Η PIAAC αξιολογεί το επίπεδο και την κατανομή των δεξιοτήτων των ενηλίκων με συνεπή και συνεχή τρόπο στις διάφορες χώρες. Εστιάζει στις βασικές γνωστικές δεξιότητες και στις δεξιότητες που απαιτούνται στους εργασιακούς χώρους για την επιτυχή συμμετοχή στην οικονομία και την κοινωνία του 21ου αιώνα.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4.

Προώθηση της συμμετοχής στην επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση

4.1. Κίνητρα για συμμετοχή στην επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση

Κίνητρα για συμμετοχή στην ΕΕΚ παρέχονται τόσο σε ιδιώτες όσο και σε επιχειρήσεις. Τα κυριότερα εξ αυτών είναι η δωρεάν παροχή προγραμμάτων ΕΕΚ, τα επιδόματα που καταβάλλονται στους συμμετέχοντες σε προγράμματα κατάρτισης και φορολογικά κίνητρα για τις επιχειρήσεις.

4.1.1. Κίνητρα για ιδιώτες

Βασικότερο κίνητρο για την ενίσχυση της συμμετοχής των ατόμων στην επαγγελματική εκπαίδευση αποτελεί το γεγονός ότι η μέση τεχνική και επαγγελματική εκπαίδευση, συμπεριλαμβανομένων των προγραμμάτων των εσπερινών τεχνικών σχολών, το σύστημα μαθητείας και η δημόσια τριτοβάθμια επαγγελματική εκπαίδευση παρέχονται δωρεάν, ενώ παράλληλα πολλά προγράμματα διά βίου μάθησης προσφέρονται με χαμηλά δίδακτρα. Η ΕΕΚ χρηματοδοτείται μέσω δημόσιων κεφαλαίων που διαχειρίζεται κυρίως το ΥΠΠ.

Επιπλέον, οι γονείς με παιδιά στην τριτοβάθμια εκπαίδευση λαμβάνουν κυβερνητική χορηγία βάσει εισοδηματικών και περιουσιακών κριτηρίων.

Όσον αφορά τους ανέργους και τους οικονομικά αδρανείς, η ΑνΑΔ παρέχει ένα ισχυρό κίνητρο για συμμετοχή στην επαγγελματική κατάρτιση: τα προγράμματα, που εφαρμόζονται από δημόσια και ιδιωτικά ιδρύματα, παρέχονται δωρεάν και οι συμμετέχοντες λαμβάνουν επίδομα κατάρτισης.

Η χρηματοδότηση από το ΕΚΤ έχει συμβάλει σημαντικά στην ενίσχυση της συμμετοχής. Η αύξηση αυτή της χρηματοδότησης οδήγησε στην εισαγωγή νέων προγραμμάτων κατάρτισης. Πολλά από αυτά απευθύνονται σε ανέργους και σε ομάδες που απειλούνται με αποκλεισμό από την αγορά εργασίας.

Οι εκπαιδευτικές άδειες παρέχουν στους δημοσίους υπαλλήλους την ευκαιρία να λάβουν άδεια για σπουδές σχετικές με την εργασία τους. Το κράτος επωμίζεται μέχρι 100% του κόστους κατάρτισης, καθώς και τις ταξιδιωτικές δαπάνες των δημοσίων υπαλλήλων στους οποίους έχει δοθεί υποτροφία, μέσω ή με την έγκριση της κυβέρνησης ή άλλης αρχής εγκεκριμένης από το υπουργικό συμβούλιο.

Σε συγκεκριμένους τομείς η άδεια για σκοπούς εκπαίδευσης και κατάρτισης περιλαμβάνεται στις συλλογικές συμβάσεις, γεγονός που συμβάλλει στην

εξασφάλιση ελάχιστου επιπέδου εκπαίδευσης και κατάρτισης. Οι τομείς αυτοί είναι ο ξενοδοχειακός κλάδος, οι τράπεζες, η βιομηχανία ξύλου και προϊόντων ξύλου και οι ιδιωτικές κλινικές. Παράλληλα, στις συλλογικές συμβάσεις ορισμένων κλάδων προβλέπεται εκπαιδευτική άδεια και για συνδικαλιστές, σε θέματα εκπροσώπησης των εργαζομένων.

4.1.2. Κίνητρα για επιχειρήσεις

Η χρηματοδότηση που παρέχεται από την ΑνΑΔ έχει αποδειχθεί αποτελεσματικό κίνητρο για τη συμμετοχή των επιχειρήσεων και των εργαζομένων τους σε προγράμματα κατάρτισης και ανάπτυξης. Τα έσοδα της ΑνΑΔ προέρχονται από το τέλος ανάπτυξης ανθρώπινου δυναμικού, που αντιστοιχεί στο 0,5% του συνολικού μισθολογίου των δικαιούχων εργοδοτών. Οι επιχειρήσεις συμμετέχουν ενεργά σε δραστηριότητες κατάρτισης: συνεχώς καταρτίζουν και υποβάλλουν στην ΑνΑΔ προγράμματα κατάρτισης. Οι επιχορηγήσεις της ΑνΑΔ καλύπτουν μέχρι και το 80% του κόστους των εγκεκριμένων προγραμμάτων κατάρτισης.

Οι επιχορηγήσεις της ΑνΑΔ έχουν αποδειχθεί ισχυρό κίνητρο για την ανάπτυξη ιδρυμάτων και φορέων κατάρτισης, οι οποίοι καταρτίζουν και υποβάλλουν προς έγκριση, κάθε έξι μήνες, προγράμματα συνεχιζόμενης κατάρτισης με βάση το θεματολόγιο προτεραιοτήτων που τους κοινοποιεί η ΑνΑΔ.

Επιπλέον, το σχέδιο για την ενίσχυση των υποδομών και συστημάτων για την ανάπτυξη του ανθρώπινου δυναμικού παρέχει πολλά κίνητρα. Αυτά περιλαμβάνουν στήριξη για (α) την ανάπτυξη κέντρων εξυπηρέτησης επιχειρήσεων και οργανισμών, (β) την ανάπτυξη της συνεργασίας μεταξύ επιχειρήσεων και (γ) τη σύσταση πιστοποιημένων κέντρων αξιολόγησης.

Για να δοθούν και φορολογικά κίνητρα στις επιχειρήσεις, όλες οι δαπάνες για ανάπτυξη ανθρώπινου δυναμικού εκπίπτουν από τη φορολογία, όπως ακριβώς και οι υπόλοιπες δαπάνες παραγωγής. Με τον τρόπο αυτό υπολογίζεται ότι το κράτος επωμίζεται περίπου το 20-25% της συνολικής δαπάνης για την ανάπτυξη του ανθρώπινου δυναμικού, ενώ το υπόλοιπο μέρος καλύπτεται από ιδιωτικά κεφάλαια.

4.2. Επαγγελματικός προσανατολισμός και συμβουλευτική

Η ενίσχυση των υπηρεσιών επαγγελματικού προσανατολισμού και συμβουλευτικής αγωγής για όλες τις πληθυσμιακές ομάδες αποτελεί προτεραιότητα για την Κύπρο. Οι κύριοι φορείς που προσφέρουν επαγγελματικό προσανατολισμό και συμβουλευτική αγωγή στην Κύπρο είναι η υπηρεσία συμβουλευτικής και επαγγελματικής αγωγής (ΥΣΕΑ) του Υπουργείου Παιδείας

και Πολιτισμού (ΥΠΠ), η Δημόσια Υπηρεσία Απασχόλησης (ΔΥΑ) και το Εθνικό κέντρο πληροφόρησης για θέματα Εκπαίδευσης και Επαγγελματικής Κατάρτισης (ΕΚΠΕΕΚ) του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων (ΥΕΚΑ), η ΑνΑΔ, ο Οργανισμός Νεολαίας Κύπρου και ορισμένοι ιδιωτικοί οργανισμοί. Ο επαγγελματικός προσανατολισμός απευθύνεται σε μαθητές, νέους, ανέργους, εργαζομένους και οικονομικά αδρανείς.

Μια σημαντική εξέλιξη στον τομέα του επαγγελματικού προσανατολισμού ήταν η ίδρυση, τον Μάρτιο του 2012, του Εθνικού Φόρουμ διά βίου Καθοδήγησης, που αποτέλεσε βασικό βήμα για την αναβάθμιση όλων των υπηρεσιών συμβουλευτικής και επαγγελματικού προσανατολισμού στην Κύπρο. Το Φόρουμ θα λειτουργεί ως συντονιστικός μηχανισμός των υπηρεσιών προσανατολισμού που παρέχονται στην Κύπρο μέσω διαφορετικών διαύλων. Αποστολή του είναι να ενεργεί ως συμβουλευτικό όργανο των κυβερνητικών φορέων χάραξης πολιτικής στον τομέα του διά βίου επαγγελματικού προσανατολισμού. Εκπροσώπηση στο Φόρουμ έχουν όλοι οι κύριοι ενδιαφερόμενοι φορείς, όπως το ΥΠΠ, το ΥΕΚΑ, η ΑνΑΔ, ο Οργανισμός Νεολαίας Κύπρου και οι κοινωνικοί εταίροι.

4.2.1. Μαθητές και νέοι

Η συμβουλευτική και επαγγελματική αγωγή παρέχεται στους μαθητές κυρίως από το ΥΠΠ, το Εθνικό Κέντρο Πληροφόρησης για θέματα εκπαίδευσης και επαγγελματικής κατάρτισης του ΥΕΚΑ, την ΑνΑΔ και τον Οργανισμό Νεολαίας Κύπρου.

4.2.1.1. Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού

Μέσα από τη συμβουλευτική και επαγγελματική αγωγή του ΥΠΠ παρέχεται βοήθεια προς όλους τους μαθητές γενικής και τεχνικής μέσης εκπαίδευσης ώστε να συνειδητοποιήσουν τα ενδιαφέροντα, τις ανάγκες, τις ικανότητες και τις δεξιότητές τους, και να είναι έτοιμοι σε θέση να λάβουν κατάλληλες αποφάσεις για το προσωπικό, εκπαιδευτικό και επαγγελματικό μέλλον τους.

Η εκπαιδευτική και επαγγελματική συμβουλευτική παρέχεται στο δεύτερο κύκλο της μέσης εκπαίδευσης, τόσο μέσα από το μάθημα επαγγελματικής και κοινωνικής αγωγής που προσφέρεται στο 3ο έτος του πρώτου κύκλου μέσης εκπαίδευσης, όσο και μέσα από ομαδική συμβουλευτική.

Οι υπηρεσίες παρέχονται από κατάλληλα καταρτισμένους συμβούλους επαγγελματικού προσανατολισμού, οι οποίοι διαθέτουν εξειδικευμένη μεταπτυχιακή εκπαίδευση στους τομείς της συμβουλευτικής ή/και της επαγγελματικής αγωγής/προσανατολισμού. Οι σύμβουλοι τοποθετούνται στα σχολεία και στα κεντρικά και τοπικά γραφεία του ΥΠΠ.

Οι μαθητές της δεύτερης βαθμίδας του λυκείου (πρώτος κύκλος της δημόσιας μέσης εκπαίδευσης) έχουν τη δυνατότητα για μία εβδομάδα να γνωρίσουν την αγορά εργασίας και να αποκτήσουν πρακτική εμπειρία στον χώρο εργασίας που τους ενδιαφέρει. Το πρόγραμμα οργανώνουν και εποπτεύουν τα σχολεία σε συνεργασία με τους παράγοντες της αγοράς εργασίας.

Επίσης, οι μαθητές που φοιτούν σε τεχνικές σχολές συμμετέχουν σε προγράμματα πρακτικής άσκησης στην ειδικότητα της επιλογής τους κατά τη διάρκεια των σπουδών τους. Επιπλέον, ο τρίτος χρόνος της πρακτικής κατεύθυνσης των τεχνικών σχολών συνδυάζει την εκπαίδευση σε αίθουσες διδασκαλίας με την εργασία, αφού οι τελειόφοιτοι μαθητές τοποθετούνται σε επιχειρήσεις για μια ημέρα την εβδομάδα όπου ακολουθούν πρόγραμμα πρακτικής κατάρτισης.

Το ΥΠΠ διοργανώνει σε ετήσια βάση διεθνή εκπαιδευτική έκθεση, όπου μαθητές και άλλοι ενδιαφερόμενοι ενημερώνονται σχετικά με προγράμματα σπουδών πανεπιστημίων, απαιτούμενα προσόντα εισαγωγής, δίδακτρα και υποτροφίες. Συνήθως στην έκθεση συμμετέχουν πάνω από 200 ιδρύματα ανώτερης εκπαίδευσης και πανεπιστήμια από 35 χώρες, καθώς και πανεπιστήμια και κολέγια της Κύπρου.

Ο Σύνδεσμος Καθηγητών Συμβουλευτικής και Επαγγελματικής Αγωγής (μέρος της Οργάνωσης Ελλήνων Λειτουργών Μέσης Εκπαίδευσης Κύπρου) διοργανώνει επίσης την ετήσια έκθεση «Σταδιοδρομία», στην οποία συμμετέχουν περισσότερα από 150 οργανωμένα επαγγελματικά σωματεία και οργανισμοί.

Το Βρετανικό Συμβούλιο και η Επιτροπή Fulbright διοργανώνουν επίσης εκπαιδευτικές εκθέσεις με τη συμμετοχή διαφόρων πανεπιστημίων και κολεγίων από το Ηνωμένο Βασίλειο και τις ΗΠΑ, με σκοπό να ενημερώσουν τους υποψήφιους φοιτητές για τις σπουδές στις χώρες αυτές.

4.2.1.2. Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων – Εθνικό Κέντρο Πληροφόρησης Κύπρου

Το Εθνικό Κέντρο Πληροφόρησης για θέματα Εκπαίδευσης και Επαγγελματικής Κατάρτισης (ΕΚΠΕΕΚ) έχει δημιουργήσει ιστοσελίδα (www.nrcg.dl.mlsi.gov.cy) ακολουθώντας την πρωτοβουλία Euroguidance. Το δίκτυο Euroguidance είναι το Ευρωπαϊκό δίκτυο των εθνικών κέντρων για θέματα εκπαίδευσης και επαγγελματικής κατάρτισης. Σήμερα περιλαμβάνει 65 κέντρα, τα οποία συγχρηματοδοτούνται από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή και τις αρμόδιες εθνικές αρχές.

Παρέχει, μεταξύ άλλων, πληροφορίες σχετικά με α) τις ευκαιρίες εκπαίδευσης και κατάρτισης που υπάρχουν στην Κύπρο (στον ιδιωτικό και δημόσιο τομέα), β) τη διαμονή και φοίτηση στην Κύπρο και γ) το εκπαιδευτικό σύστημα της Κύπρου, προς όλους τους ενδιαφερόμενους κατοίκους χωρών ΕΕ,

συμπεριλαμβανομένων και επαναπατριζόμενων Κυπρίων αλλά και ντόπιων (ατόμων που εγκαταλείπουν πρόωρα το σχολείο, εργαζομένων, ανέργων και ενήλικων εκπαιδευόμενων).

Το ΕΚΠΕΕΚ απευθύνεται σε συμβούλους επαγγελματικού προσανατολισμού, και σε άτομα και οργανισμούς που χρειάζονται επαγγελματικό προσανατολισμό και συμβουλευτική αγωγή, ειδικότερα, μαθητές και γονείς που αναζητούν πληροφορίες για την τριτοβάθμια εκπαίδευση.

4.2.1.3. *Αρχή Ανάπτυξης Ανθρώπινου Δυναμικού*

Τα πορίσματα των ερευνών της ΑνΑΔ σχετικά με τις προγνώσεις των αναγκών σε δεξιότητες αποτελούν σημαντικό εργαλείο καθοδήγησης. Η ΑνΑΔ παρουσιάζει τα πορίσματα των ερευνών και μελετών της σε συμβούλους επαγγελματικού προσανατολισμού μέσης εκπαίδευσης σε συνεργασία με το ΥΠΠ, σε συμβούλους απασχόλησης σε συνεργασία με το ΥΕΚΑ, καθώς και σε γονείς και μαθητές μέσης εκπαίδευσης σε όλες τις επαρχίες.

Επιπλέον, η ΑνΑΔ διατηρεί ιστοσελίδα με πληροφορίες και συμβουλές για εγκεκριμένες ευκαιρίες κατάρτισης. Η ΑνΑΔ διαθέτει επίσης σε ειδική ιστοσελίδα όλες τις μελέτες της σε ηλεκτρονική μορφή. Σε ειδικό τμήμα της ιστοσελίδας περιέχονται προβλέψεις απασχόλησης για όλα τα επαγγέλματα της αγοράς εργασίας στην Κύπρο. Ένα άλλο ειδικό τμήμα περιλαμβάνει τις τελευταίες διαθέσιμες διαχρονικές τάσεις όσον αφορά τους δείκτες ανθρώπινου δυναμικού για την αγορά εργασίας και την εκπαίδευση και κατάρτιση στην Κύπρο.

4.2.1.4. *Οργανισμός Νεολαίας Κύπρου*

Ο Οργανισμός Νεολαίας Κύπρου είναι ημικρατικός οργανισμός που προάγει την πρόοδο και την ευημερία όλων των νέων ανθρώπων της Κύπρου, ανεξαρτήτως θρησκευτικής, εθνικής ή φυλετικής καταγωγής. Παράλληλα προωθεί την ουσιαστική συμμετοχή τους στην κοινωνική, οικονομική και πολιτιστική ανάπτυξη της χώρας. Ο Οργανισμός Νεολαίας Κύπρου είναι υπεύθυνος για τη λειτουργία των Κέντρων Πληροφόρησης Νέων που βασίζονται σε ευρωπαϊκά πρότυπα και παρέχουν σε νέους γενική πληροφόρηση και συμβουλευτικές υπηρεσίες.

4.2.2. Ενήλικες – Εργαζόμενοι, άνεργοι και οικονομικά αδρανείς

Επαγγελματική καθοδήγηση σε ενηλίκους παρέχεται κυρίως από το ΥΕΚΑ μέσω της ΔΥΑ και από ορισμένους ιδιωτικούς οργανισμούς. Επιπρόσθετα, η ΥΣΕΑ του ΥΠΠ σχεδιάζει να επεκτείνει την πρόσβαση σε επαγγελματική καθοδήγηση και σε άλλες ομάδες πέρα από μαθητές και νέους, προωθώντας κατ' αυτόν τον τρόπο τον στόχο του διά βίου επαγγελματικού προσανατολισμού.

4.2.2.1. *Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων – Δημόσια Υπηρεσία Απασχόλησης*

Η υπηρεσία επαγγελματικού προσανατολισμού της ΔΥΑ παρέχει πληροφορίες σε ενήλικους και αποφοίτους μέσης εκπαίδευσης σχετικά με τις προοπτικές και ευκαιρίες απασχόλησης ή τις δυνατότητες κατάρτισης-απόκτησης δεξιοτήτων. Οι υπηρεσίες αυτές απευθύνονται επίσης σε άτομα που εγκαταλείπουν το σχολείο και μπορεί να ενδιαφέρονται να συμμετάσχουν στο σύστημα μαθητείας.

Επιπλέον, η ΔΥΑ παρέχει βοήθεια σε εργοδότες, σε όσους αναζητούν εργασία και σε εργαζομένους που επιθυμούν να αλλάξουν εργασία, μέσω των υπηρεσιών εγγραφής και τοποθέτησης και της παροχής πληροφοριών για ευκαιρίες κατάρτισης και κενές θέσεις. Από το 2006 η ΔΥΑ παρέχει εξατομικευμένες συμβουλευτικές υπηρεσίες στα επαρχιακά και τοπικά γραφεία εργασίας, οι οποίες έχουν ενισχυθεί λόγω της οικονομικής κρίσης και απευθύνονται κυρίως σε ανέργους, οικονομικά αδρανείς γυναίκες και νέους αποφοίτους μέσης εκπαίδευσης.

4.2.2.2. *Ιδιωτικές υπηρεσίες απασχόλησης*

Στην Κύπρο τα τελευταία χρόνια έχουν επεκταθεί οι ιδιωτικές υπηρεσίες απασχόλησης και οι οργανισμοί παροχής συμβουλών, ιδίως για την πρόσληψη διοικητικού ή εξειδικευμένου προσωπικού με υψηλά προσόντα και αλλοδαπών εργαζομένων. Οι ιδιωτικές υπηρεσίες απασχόλησης ενεργούν ως σύμβουλοι ανθρώπινου δυναμικού σε επιχειρήσεις που δεν έχουν δικό τους τμήμα ανθρώπινου δυναμικού.

4.2.2.3. *Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού*

Η ΥΣΕΑ έχει επίσης κεντρικά γραφεία στο ΥΠΠ και τοπικά γραφεία, τα οποία δεν εξυπηρετούν μόνο τις ανάγκες των μαθητών, αλλά παρέχουν υπηρεσίες σε όλους τους πολίτες. Επιπλέον, τα κεντρικά γραφεία έχουν διοικητικό και υποστηρικτικό ρόλο.

Παράρτημα 1

Αρκτικόλεξα και συντομογραφίες

ΚΠΑ	Κοινό Πλαίσιο Αξιολόγησης
ΚΑΔΔ	Κυπριακή Ακαδημία Δημόσιας Διοίκησης
Υ.Σ.Ε.Α.	Υπηρεσία Συμβουλευτικής και Επαγγελματικής Αγωγής
ΚΕΠΑ	Κέντρο Παραγωγικότητας
ΚΥΦΔΠΠΕ	Κυπριακός Φορέας Διασφάλισης και Πιστοποίησης Ποιότητας Εκπαίδευσης
ΕΚΤ	Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο
ΑΕγχΠ	Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν
ΑνΑΔ	Αρχή Ανάπτυξης Ανθρώπινου Δυναμικού
ISCED	Διεθνής πρότυπη ταξινόμηση για την εκπαίδευση
ΕΕΔ	Έρευνα Εργατικού Δυναμικού
ΥΓΦΠΠ	Υπουργείο Γεωργίας, Φυσικών Πόρων και Περιβάλλοντος
ΥΠΠ	Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού
ΥΔΔΤ	Υπουργείο Δικαιοσύνης και Δημόσιας Τάξης
ΥΕΚΑ	Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων
ΝΕC	Εθνικό Κέντρο Ευρωδιαβατηρίου (Europass)
ΝΣΜ	Νέα Σύγχρονη Μαθητεία
ΝQF	Εθνικό Πλαίσιο Προσόντων
ΑΠΚΥ	Ανοικτό Πανεπιστήμιο Κύπρου
ΔΥΑ	Δημόσια Υπηρεσία Απασχόλησης
ΡΙΑΑC	Διεθνής Έρευνα Ικανοτήτων Ενηλίκων
ΜΤΕΕ	Μέση Τεχνική και Επαγγελματική Εκπαίδευση
ΕΕΚ	Επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση

Παράρτημα 2

Βιβλιογραφία

- Cedefop ReferNet Κύπρου (2010). *A bridge to the future: European policy for vocational education and training 2002-10: national policy report: Cyprus [Γέφυρα προς το μέλλον – Ευρωπαϊκή πολιτική για την επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση 2002-10 – Έκθεση εθνικής πολιτικής – Κύπρος]*. Λευκωσία: ΑνΑΔ.
http://libserver.cedefop.europa.eu/vetelib/2010/vetpolicy/2010_NPR_CY.pdf. [17.5.2012].
- Cedefop ReferNet Κύπρου (2011). *Cyprus: VET in Europe: country report 2011 [Κύπρος – Η ΕΕΚ στην Ευρώπη – έκθεση χώρας 2011]*. Θεσσαλονίκη: Cedefop.
http://libserver.cedefop.europa.eu/vetelib/2011/2011_CR_CY.pdf [17.5.2012].
- ΥΠΠ Κύπρου (2004). *Εκπαιδευτική μεταρρύθμιση*. Λευκωσία: Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού.
[http://www.refernet.org.cy/Publications/Ministries/Pdf/EkpedeftikiMetarrithmisi.GR\[2\].pdf](http://www.refernet.org.cy/Publications/Ministries/Pdf/EkpedeftikiMetarrithmisi.GR[2].pdf) [17.5.2012].
- ΥΠΠ Κύπρου (2007). *Στρατηγικός σχεδιασμός για την παιδεία*. Λευκωσία: Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού.
http://www.refernet.org.cy/Publications/Ministries/Pdf/stratigikos_paideia.pdf [17.5.2012].
- ΥΠΠ Κύπρου (2011). *Interim report on the implementation of the strategic framework for European cooperation in education and training ET2020 [Ενδιάμεση έκθεση σχετικά με την εφαρμογή του στρατηγικού πλαισίου για την ευρωπαϊκή συνεργασία στον τομέα της εκπαίδευσης και κατάρτισης ΕΚ2020]*. Λευκωσία: Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού.
http://ec.europa.eu/education/lifelong-learning-policy/doc/natreport11/cyprus_en.pdf [17.5.2012].
- Eurydice (2010). *National summary sheets on education systems in Europe and ongoing reforms 2010 [Εθνικές περιλήψεις για τα εκπαιδευτικά συστήματα στην Ευρώπη και τις συνεχείς μεταρρυθμίσεις 2010]*. Βρυξέλλες: EACEA.
http://www.llp.org.cy/arion_website/docs/edu_system_cy.pdf [17.5.2012].
- Eurydice (2011α). *National system overview on education systems in Europe [Επισκόπηση εθνικών εκπαιδευτικών συστημάτων στην Ευρώπη]*. Βρυξέλλες: EACEA.
http://eacea.ec.europa.eu/education/eurydice/documents/eurybase/national_summary_sheets/047_CY_EN.pdf [17.5.2012].
- Eurydice (2011β). *Organisation of education systems in Cyprus 2009/10 [Οργάνωση του εκπαιδευτικού συστήματος στην Κύπρο 2009/10]*. Βρυξέλλες: EACEA. http://eacea.ec.europa.eu/education/eurydice/documents/eurybase/eurybase_full_reports/CY_EN.pdf [17.5.2012].
- ΑνΑΔ (2008α). *The vocational education and training system of Cyprus: continuing vocational education and training 2007 [Το Σύστημα Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης της Κύπρου: Συνεχιζόμενη*

- Επαγγελματική Εκπαίδευση και Κατάρτιση 2007*. Λευκωσία: Αρχή Ανάπτυξης Ανθρώπινου Δυναμικού. http://www.refernet.org.cy/publications/Publications/VocTraining/VocTrainingCont2007_en.pdf [17.5.2012].
- ΑνΑΔ (2008β). *The vocational education and training system of Cyprus: initial vocational education and training 2007* [Το Σύστημα Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης της Κύπρου: Αρχική Επαγγελματική Εκπαίδευση και Κατάρτιση 2007]. Λευκωσία: Αρχή Ανάπτυξης Ανθρώπινου Δυναμικού. http://www.refernet.org.cy/Publications/Publications/VocTraining/VocTrainingInitial2007_en.pdf [17.5.2012].
- ΑνΑΔ (2008γ). *The vocational education and training system of Cyprus: skills and competences development and innovative pedagogy 2007* [Το Σύστημα Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης της Κύπρου: Ανάπτυξη Δεξιοτήτων και Ικανοτήτων και Παιδαγωγική Καινοτομία 2007]. Λευκωσία: Αρχή Ανάπτυξης Ανθρώπινου Δυναμικού. http://www.refernet.org.cy/publications/Publications/VocTraining/VocTrainingEdu2007_en.pdf [17.5.2012].
- ΑνΑΔ (2008δ). *The vocational education and training system of Cyprus: training VET teachers and trainers 2007* [Το Σύστημα Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης της Κύπρου: Κατάρτιση Καθηγητών και Εκπαιδευτών της ΕΕΚ 2007]. Λευκωσία: Αρχή Ανάπτυξης Ανθρώπινου Δυναμικού. http://www.refernet.org.cy/publications/Publications/VocTraining/VocTrainingTeachTr2006_en.pdf [17.5.2012].
- ΑνΑΔ (2010α). *Εντοπισμός αναγκών σε πράσινες δεξιότητες στην Κυπριακή οικονομία 2010-13*. Λευκωσία: Αρχή Ανάπτυξης Ανθρώπινου Δυναμικού. <http://www.refernet.org.cy/publications/Publications/Predictions/PredictionGreen1013.pdf> [17.5.2012].
- ΑνΑΔ (2010β). *Προβλέψεις αναγκών απασχόλησης σε ανώτερου επιπέδου επαγγέλματα στην Κύπρο 2010-20*. Λευκωσία: Αρχή Ανάπτυξης Ανθρώπινου Δυναμικού. <http://www.refernet.org.cy/publications/Publications/Predictions/Predictions1020Higher.pdf> [17.5.2012].
- ΑνΑΔ (2010γ). *Προβλέψεις αναγκών απασχόλησης σε μέσου επιπέδου επαγγέλματα στην Κύπρο 2010-20*. Λευκωσία: Αρχή Ανάπτυξης Ανθρώπινου Δυναμικού. <http://www.refernet.org.cy/publications/Publications/Predictions/Predictions1020Med.pdf> [17.5.2012].
- ΑνΑΔ (2010δ). *Προβλέψεις αναγκών απασχόλησης στην πράσινη οικονομία της Κύπρου 2010-13*. Λευκωσία: Αρχή Ανάπτυξης Ανθρώπινου Δυναμικού. <http://refernet.anad.org.cy/images/media/assetfile/Prediction2Green1013.pdf> [17.5.2012].
- ΑνΑΔ (2010ε). *Προβλέψεις απασχόλησης στην Κυπριακή οικονομία 2010-20*. Λευκωσία: Αρχή Ανάπτυξης Ανθρώπινου Δυναμικού. <http://www.refernet.org.cy/publications/Publications/Predictions/Predictions1020Economy.pdf> [17.5.2012].
- ΑνΑΔ (2011). *Ετήσια Έκθεση 2010*. Λευκωσία: Αρχή Ανάπτυξης Ανθρώπινου Δυναμικού. <http://www.anad.org.cy/easyconsole.cfm/id/372> [22.5.2012].
- Γραφείο Προγραμματισμού (2006). *Στρατηγικό σχέδιο ανάπτυξης 2007-13*. Λευκωσία: Γραφείο Προγραμματισμού.

- <http://www.refernet.org.cy/Publications/Ministries/Pdf/Planning/sxedio%20anartyxis%202007-2013.zip> [22.5.2012].
- Γραφείο Προγραμματισμού (2007). *Operational programme 'employment, human capital and social cohesion' 2007-13 [Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Απασχόληση, Ανθρώπινο Δυναμικό και Κοινωνική Συνοχή» 2007-2013]*. Λευκωσία: Γραφείο Προγραμματισμού. <http://www.planning.gov.cy/planning/planning.nsf/All/C4A67FFAA001659BC22574D70023743D?OpenDocument> [22.5.2012].
- Γραφείο Προγραμματισμού (2011). *Cyprus national reform programme 2011 [Εθνικό Μεταρρυθμιστικό Πρόγραμμα 2011]*. Λευκωσία: Γραφείο Προγραμματισμού. http://www.refernet.org.cy/Publications/Ministries/Pdf/Planning/cy_2011-05-06_nrp_en.pdf [17.5.2012].
- Στατιστική Υπηρεσία Κύπρου (2009). *Statistics of education 2008/09 [Στατιστικές της Εκπαίδευσης 2008-2009]*. Λευκωσία: Τυπογραφείο της Κυπριακής Δημοκρατίας. <http://www.refernet.org.cy/Publications/Ministries/Pdf/Statistical/EDUCATION-0809-231110.pdf> [7.5.2012].

Παράρτημα 3

Ιστοσελίδες

Κυπριακή Ακαδημία Δημόσιας Διοίκησης: www.mof.gov.cy/capa
Κυπριακό Εμπορικό και Βιομηχανικό Επιμελητήριο: www.ccci.org.cy
Ομοσπονδία Εργοδοτών και Βιομηχάνων Κύπρου: www.oeb.org.cy
Κέντρο Παραγωγικότητας: www.kepa.gov.cy
Συνομοσπονδία Εργαζομένων Κύπρου: www.oeb.org.cy
Europa: www.ec.europa.eu
Eurydice: eacea.ec.europa.eu/education/eurydice/index_en.php
Δασικό Κολέγιο Κύπρου – Υπουργείο Γεωργίας, Φυσικών Πόρων και Περιβάλλοντος: www.moa.gov.cy/fc
Ίδρυμα Διαχείρισης Ευρωπαϊκών Προγραμμάτων Διά Βίου Μάθησης: www.llp.org.cy
Ανώτερο Ξενοδοχειακό Ινστιτούτο Κύπρου – Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων: www.mlsi.gov.cy/mlsi/hhic
Αρχή Ανάπτυξης Ανθρώπινου Δυναμικού: www.hrdauth.org.cy
Υπουργείο Γεωργίας, Φυσικών Πόρων και Περιβάλλοντος: www.moa.gov.cy
Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού Κύπρου: www.moec.gov.cy
Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων: www.mlsi.gov.cy
Εθνικό Κέντρο Πληροφόρησης για θέματα Εκπαίδευσης και Επαγγελματικής Κατάρτισης Κύπρου: www.nrcg.dl.mlsi.gov.cy
Ανοικτό Πανεπιστήμιο Κύπρου: www.ouc.ac.cy
Παγκύπρια Εργατική Ομοσπονδία: www.peo.org.cy
Γραφείο Προγραμματισμού: www.planning.gov.cy
Αστυνομική Ακαδημία Κύπρου – Υπουργείο Δικαιοσύνης και Δημόσιας Τάξης: www.police.gov.cy
Πρόγραμμα Προϋπηρεσιακής Κατάρτισης: www.proy.ucy.ac.cy
ReferNet Κύπρου: www.refernet.org.cy
Νοσηλευτική Σχολή: www.moh.gov.cy
Skillsnet – Cedefop: www.trainingvillage.gr/etv/Projects_Networks/skillsnet/
Στατιστική Υπηρεσία Κύπρου: www.mof.gov.cy/mof/cystat
Πανεπιστήμιο Κύπρου: www.ucy.ac.cy

Παράρτημα 4

Μέλη Κοινοπραξίας ReferNet Κύπρου

Εθνικός συντονιστής

Αρχή Ανάπτυξης Ανθρώπινου Δυναμικού Κύπρου (www.hrdauth.org.cy)

Υπουργεία/Κυβερνητικά τμήματα

Γραφείο Προγραμματισμού (www.planning.gov.cy)

Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων/Τμήμα Εργασίας
(www.mlsi.gov.cy/dl)

Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού (www.moec.gov.cy)

Στατιστική Υπηρεσία Κύπρου (www.mof.gov.cy/cystat)

Κυπριακή Ακαδημία Δημόσιας Διοίκησης (ΚΑΔΔ) (www.mof.gov.cy)

Παιδαγωγικό Ινστιτούτο (www.pi.ac.cy)

Κέντρο Παραγωγικότητας (www.mlsi.gov.cy/kepa)

Κοινωνικοί εταίροι: εργοδοτικές και συνδικαλιστικές οργανώσεις

Ομοσπονδία Εργοδοτών και Βιομηχάνων (www.oeb-eif.org)

Κυπριακό Εμπορικό και Βιομηχανικό Επιμελητήριο (www.ccci.org.cy)

Συνομοσπονδία Παγκύπριων Οργανώσεων Βιοτεχνών Επαγγελματιών
Καταστηματαρχών (www.povek.com)

Συνομοσπονδία Εργαζομένων Κύπρου (www.sek.org.cy)

Παγκύπρια Εργατική Ομοσπονδία (www.peo.org.cy)

Δημοκρατική Εργατική Ομοσπονδία Κύπρου (www.deok.org.cy)

Ένωση Τραπεζικών Υπαλλήλων Κύπρου (www.etyk.org)

Άλλοι οργανισμοί/μη κερδοσκοπικοί οργανισμοί

Πανεπιστήμιο Κύπρου (www.ucy.ac.cy)

Ίδρυμα Προώθησης Έρευνας (www.research.org.cy)

Εθνικές υπηρεσίες/μονάδες ευρωπαϊκών προγραμμάτων/πρωτοβουλιών

Ίδρυμα Διαχείρισης Ευρωπαϊκών Προγραμμάτων Διά Βίου Μάθησης
(www.llp.org.cy)

Εθνική Μονάδα Ευρυδίκη (www.eurydice.org)

CEDEFOP

Ευρωπαϊκό Κέντρο για την Ανάπτυξη
της Επαγγελματικής Κατάρτισης

Επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση στην Κύπρο

Συνοπτική περιγραφή

Λουξεμβούργο:
Υπηρεσία Εκδόσεων της Ευρωπαϊκής Ένωσης

2012 – VI, 52 σελ. – 21 x 29.7 cm

ISBN 978-92-896-1115-2
doi: 10.2801/86680
Αριθμός καταλόγου: TI-30-12-665-EL-C

Δωρεάν – 4118 EL –

Επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση στην

Κύπρο

Συνοπτική περιγραφή

Το σύστημα επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης της Κύπρου διαδραματίζει σημαντικό ρόλο στην αναχαίτιση των δυσμενών επιπτώσεων της οικονομικής κρίσης στην αγορά εργασίας, ενώ παράλληλα θέτει τα θεμέλια της μελλοντικής ανάπτυξης. Η επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση βρίσκεται σε τροχιά μεταρρύθμισης, προκειμένου να συνεχίσει να ανταποκρίνεται στις προσδοκίες της κυπριακής οικονομίας και κοινωνίας.

Η δομή της επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης μεταμορφώνεται με την εισαγωγή της Νέας Σύγχρονης Μαθητείας, μιας εναλλακτικής επιλογής για νέους ηλικίας 14-20 ετών, ενώ παράλληλα ιδρύονται μεταλυκειακά ινστιτούτα επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης. Η εφαρμογή της νέας σύγχρονης μαθητείας έχει ήδη ξεκινήσει και θα τεθεί σε πλήρη λειτουργία το 2015.

Η μέση τεχνική και επαγγελματική εκπαίδευση προσφέρει ένα ευρύ φάσμα προγραμμάτων αρχικής κατάρτισης στην Κύπρο. Τα νέα αναλυτικά προγράμματα, που αναμένεται να ολοκληρωθούν μέχρι το 2015, θα καταστήσουν ελκυστικότερη την επαγγελματική κατάρτιση και θα συνδέσουν στενότερα τις ειδικότητες με τις υφιστάμενες ανάγκες της αγοράς εργασίας.

Η επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση κατέχει εξέχουσα θέση στην εθνική στρατηγική διά βίου μάθησης στην Κύπρο. Οι κυριότερες δράσεις της περιλαμβάνουν, μεταξύ άλλων, την ενίσχυση του διά βίου επαγγελματικού προσανατολισμού και συμβουλευτικών υπηρεσιών και την ανάπτυξη εθνικού πλαισίου προσόντων (NQF).

CEDEFOP

 Ευρωπαϊκό Κέντρο για την Ανάπτυξη
της Επαγγελματικής Κατάρτισης

Ευρώπης 123, 570 01 Θεσσαλονίκη/Thessaloniki (Πυλαία), ΕΛΛΑΔΑ/GREECE
Τ.Θ. 22427, 551 02 Θεσσαλονίκη/Thessaloniki, ΕΛΛΑΔΑ/GREECE
Τηλ. +30 2310490111, Fax +30 2310490020, E-mail: info@cedefop.europa.eu

visit our portal www.cedefop.europa.eu

Υπηρεσία Εκδόσεων

